

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

Hirdetmények.
előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmenetlen levelek csak ismert kezekről
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési árak
Helyben kézhez hordva, vagy vidékre
postán küldve:
Egész évre - - - - - 10 frt - kr.
Félévre - - - - - 5 frt - kr.
Negyedévre - - - - - 2 frt 50 kr.
Egy hónapra - - - - - 1 frt - kr.

Hirdetési árak
Ottasítozott petitor egyezési beiktatásáért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyiltír 4 hasáboz petitorért 20 kr.
Hirdést vagy reklamot magában foglaló
ujdonosság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891. Debreczen. Szombat Október 3. 192. szám.

Az olvasó közönséghez!!

Sokkal jobban ismerjük s becsüljük Debreczen városának közönségét, minthogy az új évnegyed alkalmából, banális frázisokkal, nagyhangsú meg nem valósítható ígéretekkel akarunk felhívni a közönség figyelmét lapunkra.
Debreczen nem a reklámok városa. Jozan, s megfontoló polgárságát nem a reklám dobja, hanem csak a komoly, tisztességes munkálkodással lehet megnyerni, megtartani.
Büszkén s önéretesen hivatkozhatunk rá, hogy a „Debreczeni Ellenőr”, mely ez év végén tizennyolczadik évnyamatát fogja betölteni, fennállása óta mindég birta s bírja a közönség rokonszenvét, mert elve az volt, hogy tisztességes, rendszeres munkálkodásával igyekezze minden irányban kielégíteni a közönség igényeit.

Nem akarjuk lapunkat mint valami világlapot feltüntetni, nem mondjuk, hogy mind az öt világrészről eredeti táviratokat s expressz leveleket kapunk, nem, hogy vezércikkeink országos feltűnést keltésére vannak szánva, sem hogy művészeti és irodalmi kérdésekben mi leszünk a hangadók országszerte, sem országos nevű, egyelőre azonban álnév alatt írogató írók hatalmas közreműködését nem ígérjük —
hanem igenis ígérjük, s ígéretek bevalósítására elegendő garanciát nyújthatunk, ígérjük, hogy igyekeznünk fogunk lapunkat megtartani annak ami: a vidék tekintélyesebb közlönyei egyikének.

S míg egyrészt rajta leszünk, hogy első sorban Debreczen városa s vidékének érdekeit képviseljük lehető legjobb igyekezettel, másrészt igyekeznünk fogunk, hogy minden érdekes eseményről hí, megbízható s gyors értesülést szerezzve, olvasóink igényeit teljesen kielégíthessük.
Politikai elvünk a legtisztább magyar nemzeti politika, melynek végeztelje a magyar szellem terjesztése, a magyar állam megerősítése, felvirágoztatása, boldogítása.
Pártszerepléstől sohasem engedjük magunkat elragadtatni, s a fegyver, melylyel elveinkért küzdünk, mindég olyan fog maradni, mely az irodalom méltóságához illik. Tiszta és elfogulatlan tájékozást ígérünk olvasóinknak hazánk s a nagy világ ügyeiről — s minden sorunkkal a józan haladás eszméinek szolgálatában akarunk állani, s mindég a valódi szabadelvű szellem fogja tollunkat vezérelni.

Ez a Debreczeni Ellenőr irányja, mely esábitó, szemképráztató jelszavak helyett a nemzet felvirágzásának egyedüli biztos útján igyekezik tehetségéhez képest előmozdítani a haza javát, s arra lelkesíteni olvasóit.
Tárczáinkra kiváló gondot fordítunk, s rajta leszünk, hogy azok mindég irodalmi színvonalon álljanak.
A lap egyéb rovatait pedig (Csevegések, Irodalom művészet, Közgazdaság, Kereskedelem, Napi hírek) lapunk munkatársainak lelkes s kitartó csoportja, igyekeznünk fog érdekesen, s megbízhatóan, az újságírói tisztesség megővése mellett, magán személyek magán dolgának kireporterezése nélkül, igaztalanul senkit sem támadva, de az igaztalan-ságot mindég üldözve — betölteni.

Lapunk, a vasárnap s péntek kivételével naponta jelenik meg, s előfizetési ára: egész évre: 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre: 2 frt 50 kr, egy hónapra: 1 frt. Minden szombatnapon pedig, mintegy a vasárnap pótlására másfélív melléklettel jelenik meg a „Debreczeni Ellenőr.”

Előfizethetni kiadóhivatalunkban Széchenyi-utca, Simon-ház, a Kunoz úttal szemben.

Vértési Arnold
a „D. E.” főszerkesztője.

Vértési Gyula
a „D. E.” felelős szerkesztője.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Gróf Széchenyi István levelei Debreczenhez.

A legnagyobb magyar üszegyűjtött leveleiből eddig két kötet jelent meg, amelyek az 1840-ig írott leveleket foglalják magukban. Most van sajtó alatt a harmadik kötet. Ebben kerülnek nyilvánosságra a 40-es évek nagy reform törekvéseire vonatkozó levelei Széchenyi Istvánnak; valószínűleg köztük fogjuk találni a Debreczen városához intézett leveleket. — Mert Széchenyi, mikor egyik leghasznosabb művét: a Tisza szabályozást megkezdte, élénk összeköttetésben állott Debreczen műveleteinek kiindulási pontja Debreczen és T.-Dob lévén.

1845-ben többnyire e két helyen folytak a tanácskozások, az akkor tiszadobinak nevezett alsószabolcsi tiszai ármentesítő társaság megalakítása érdekében. A tiszai árterületen Debreczen város közönsége csaknem a legnagyobb birtokos lévén, Széchenyi szóval és tollal lelkesen buzdította Debreczen várost hogy a Tisza szabályozásból úgy az egész hazára, mint a városra háromoldalt haszonért ne idegenkedjék megnyitni áldozatkészségének forrásait.

Ezen örökre emlékezetes időből való Széchenyi Istvánnak alább közölt három levele, mely becses anyagot nyújt a Tisza szabályozás történetéhez és érdekes világot vet a legnagyobb magyarnak a legmagyarabb városához való viszonyára.
Nem tudjuk e levelek fölvanak-e véve a harmadik kötet gyűjteményébe; de közlésükkel, melyre a városi közlevéltárból Simonffy Imre kir. tan. polgármester úrtól kaptuk meg

az engedélyt, semmiesetre sem végzünk haszontalan munkát.

Az első levél 1845. szept. 6-dikán kél Pesten. Ez volt az első számú levél, melyet Széchenyi mint az országos közlekedési bizottság elnöke aláírt. Ebben tudatja kinevezését és a Tisza szabályozás ügyének megindítását.

Ime a levél:
1845. 1 sz.

Nemes Városi Tanács
Ó Felsőlegkegyelmesebb Fejedelmünk személyemmel parancsolván, az újonnan felállított országos bizottság elnökül méltóságotat kinevezni. E bennem helyezett bizodalomnak úgy gondolok legjobban megfelelni, ha mindenk előtt azon tájra fordítom figyelmemet s oda pontosítom össze csakély, de ernyedetlen tehetségem jobb részét, hol anyagi tekintetben, főkép a gyakori vízarádások miatt, leginkább sinlik a hon, s hová ekkép legelsőben vinni segítséget, kötelesség. E táj pedig, fájdalom, nem más mint a Tisza völgye, hol legnagyobb számban üté fel lakóhelyét a magyar vér s mely völgy eszáserü kézfogás és vállvetés által valódi paradiesomná emelkedhetnék, holott ma köztudomás szerint mindinkább sorvadásnak indul elibe.

Az ide mellékelt jegyzés szerint fogom ehhez képest elrendezni idei utamat; minél fogva bátor vagyok a Nemes tanácsot ezennel teljes tisztelettel felszólítani: méltóztatnék a Tisza szabályozás tárgyában kebeléből kiküldeni többeket, kik folyó évi Október 8-ikán Tisza-Dobon megjelenvén, velem érintkezésbe téve magukat, annak idején jelentést tehetnének a teendőkről, hogy aztán minden szükséges előkészületeket annak rendje és utja szerint elvégezve, hova hamarabb megkezd-

Komoly szavak.

Debreczen október 3.

Daczára annak, hogy az utóbbi időben az ellenzéki lapok nem győzték eléggé hangsúlyozni, hogy Tisza lejárt magát, mégis eddig is annyit foglalkoztak vele, s foglalkoznak pláne most nagyváradi nagyszabású beszéde után, hogy ennyit csakugyan nem érdemelne meg, ha csakugyan az a lejárt nagyság lenne, akinek kiküértölték.

Cakhogy nem az, s csakis így lesz érthető az ellenzék logikája. Nem lejárt nagyság, mert szavainak erőt, tekintélyt kölcsönöz tiszta logikája, melylyel a megtörtént tényekből világos következtetéseket tud levonni mindnyájunk okulására; tántoríthatlan szeretete a nemzet, ennek politikai eszméi iránt, s kíméletet nem ismerő éles judiciuma, melylyel rá tud mutatni a téves uton járó politikusok utvesztőire.

De ezektől eltekintve is, a volt miniszterelnöknek politikai egyénisége olyan, hogy nagyobb szabású politikai beszéde minden körülmények között méltó feltűnése számíthatna, és annál inkább számíthat most a parlamenti pártok közelgő viharai előtt

Tisza Kálmán beszéde, melyet lapunk legutóbbi számban közöltünk, mind szónoki frazeológiát nélkülöz, s csillámló, üres szavak helyett való igazságokat mond el keresetlen, egyszerű formában, nem azzal akarva hatást elérni, hogy hogy mond el valamit, de hogy mit mond el.

S el mondta először is vissza lépése történetét, melynek indokai a legtisztábbak s legnemesebbek. Visszalépett, mert lelkiismeretessége nem engedte, hogy szavai világos értelmébe olyan ígéretek magyarázhatassanak bele, melyeket esetleg meg nem tarthat — visszalépett mert a pénzügyi egyensúly helyreállítása s pártja teljes megszilárdítása be lett végezve, s mert meg volt győződve, hogy utódai az ország vezetése nagy munká-

betnök azon nagyszerű munkát, mely ha sikerül, előre ki nem számítható hasznót és dísz árasztand hazánk legeredeti részére; mely munka azonban szétoszolva bizonyosan nem és még egyesített erővel is csak legnagyobb állhatatosság hozzájárulással fog a méltó várakozásnak megfelelni.

Mi engem illet semmit sem fogok elmulasztani, míg erőm meg nem szakad, mikép e magasztos célhoz lehetőleg és minél előbb közelítsünk; a nemes Tanács hathatós hozzájárulása nélkül azonban, legőszintébb töreke-désem mit sem ér.

Vegye ezt szives figyelmére a Nemes Tanács, engem pedig szerencsétlenül rokonkeblü hajlandóságával, ki legőszintébb tisztelettel vagyok a Nemes Tanácsnak valódi híve, gróf Széchenyi István.

Pest szeptember 6-án. 1845.

A város közönsége a levélben említett dobi értekezletre képviselőül Reviczky Menyhért polgármestert, Bayler István, Frank Antal tanácsnokokat és Kovács Lajos népszónokot küldte ki azon utasítással, hogy oda törekedjenek, miszerint a Hortobágy ki ne száritassék, hanem — amint ezt a város érdeke követeli — inkább folyóvá vagy esatornává alakíttassék.

A második levelet Debreczen város akkori főbírójához Poroszlay Fridrikhez intézte 1845-ban T. Dobról, a hol a szabályozási munkálatok az első átmetszéssel már már megkezdendő voltak, minőfogva is a város eszelekvésre, a szabályozási költségek egy részének garantálására hívja fel.

A levél így szól:
Itt vagyunk elvégre azon pontnál, hol az illető mérnökök egyben hangzó véleménye szerint minél előbb meg kellene kezdeni a

jának minden tekintetben meg fognak tudni felelni.

Elmondta aztán, hogy mikor azt ajánlotta a koronának, hogy Szapáry grófra bizza a kormányelnöki felelősséget, tette ezt azzal az erős elhatározással, hogy az új vezért mint hűséges közkatona fogja követni a haza boldogításáért vívott küzdelmekben. S követte is, követni is fogja.

S beszéde ezel a részével egyszerre s mindenkorra utját vágta azoknak a híreszteléseknek, mintha közte s a kormány mostani vezére között személyi vagy párttekinetektől differenciák merültek volna fel.

Erdekes volt azután beszéde az a része, melyben a külügyi helyzettel foglalkozik, s kijelenti, hogy a haza biztosítására kívánt áldozatok nélkülözhetlenek, s hogy ez a cél még a reformoknál is előbbre való, mert csak biztonságga tudatában élő állam gondolkozhat reformok megvalósításáról.

De mégis legmegfontolnivalóbbak voltak azok a szavak, melyeket az obstrukcióról mondott.

Komoly, higgadt elítélése volt ez az egész ellenzéki kicsinyes hecznek, és szavakkal kidomborítva a veszélyt, ha a parlament egy erőszakoskodó kisebbség nyomása alatt, nem tud működni, ha meg-inog a hit parlament és kormányzat iránt, ha meginog a hit benn és kiinn az államviszonyok konszolidáltsága iránt.

Ez az igazi veszély s nem azok a kicsinyes ellenzéki izgatások, melyek legfeljebb csak kellemetlenségek.

Es ennek az igazi veszélynek elhárításáról mindnyájunknak gondoskodni haza-füni kötelesség. A nemzetet pedig figyelmeztetni kell, hogy sujtó szavával utatítsa rendre azokat akik legszentebb érdekeivel játszanak.

Komoly figyelmeztető szavak ezek, jó lesz szívükre venni azoknak akiket illet.

Tiszának mint Főreceptiensnek gyökeres orvoslását. Tanácskozásaink eredményei szerint ismeretes Tekintetes Ur előtt azon „közhatározat”, hogy az illető munkálatokra csak úgy és akkor fognak előlegezni a szükséges pénz ha és mikor pénz helyett oly hiteles kötelezvényekre foghatnánk tehetni szerit, melyek az egykori visszafizetést tökéletesen biztosítják. Ez idén ehez képest tehát csak úgy kezdhettek meg a Dada Szederkényi átvágást, mely a műértők szerint a legsúlyos vízi bajaitól Debreczen határát is okvetlen megmentené, ha több földbirtokosok az ügy élére állván, a megkívántató egész pénz összegre nézve mint egy kezességet vállalnak addig is magukra, míg a törvények világos értelme szerint a kisebb birtokosok részleteit, a haladék nélkül kirendelendő bíróság kivetheti és behajthatja. Debreczen városát mintegy 58000 hold illeti az ártérből. Külföldön egy valódi kis hercezség!

Másrészt most van az ideje hazánkra nézve annak hitelét megállapítva valódi csudákat művelni és a világnak és kivált ellen-einknek megmutatni, hogy a Magyar nemcsak akar, hanem tud is nagy és boldog lenni.

Sürgét az idő, a részletek bonyodalma pedig, melyekbe ereszkednünk kell, aggasztó. Legyen tehát szives tisztelt Barátom, mert ezált érnünk kell — Nemes Debreczennek mind bel-mind külföldi részletek legőszintébb s legbarátságosb üdvözlétem mellett nevében arra kérni és bölcsesége szerint arra bírni, hogy miután a város birtokához képesti munka mintegy 80000 pengőforintba kerülend, legálá b b b s i ly somnára garantált vállalni ne terheltesse nek; egy uttal pedig e tekintetben itt lévő megbizottjoknak a felhatalmazó utasítást ha csak lehet jövő hétfőig küldjék meg. Nemzeti és alkotmányos álláukat tekint-

Zongorák, pianók, bérbe.

Az országgyűlés megnyitása. A képviselőház új ülését ma d. e. 11 órakor nyitották meg. Az ülés napirendjén egyetlen tárgy volt: a királyi leirat újból való felolvasása. A ház hétfőn alakul meg.

Megcáfolt trónöröklési hír. A fölmerült trónöröklési hírekre vonatkozólag félhivatalosan jelentik, hogy a trónöröklés nálunk és Ausztriában világszerte törvénybe iktatva van s Károly Lajos leköszönésére, ismerve a főherceg reaktív kötelességét gondolni sem lehet. Egyáltalában most nincs rá semmi indok, hogy ezen kérdés szellettessék.

A zóna eredménye. A kereskedelmi miniszterium kebelében már összeállították azokat az adatokat, amelyek a zóna-díjszállás két évi eredményeire vonatkoznak. A személydíjszállás példátlanul fényes eredményeit két szám illusztrálja szembeötlő módon. A személyforgalom rendkívüli emelkedése, amelynek a két év alatt a többlet 29 millió utast tett ki; továbbá a személyforgalom pénzügyi hatása, amely 5 millió forintnál nagyobb bevételi többletet eredményezett.

Allítólagos merénylet a király ellen.

Valóban csak allítólagos, s csak gyors járásu újságíró fantázia futta fel eleinte merénylett. Mert hogy valóban az lett volna, az ellen tiltakozik az a szeretet, mely e jóságos nemeslelkű, népeinek jólétét és boldogságát melegen szívén viselő uralkodót szerte a monarchiában környezi. Tiltakozik ellene az a lelkesült hangulat, melyet a király prágai útja egész Csehországban fölkellett. Tiltakozik ellene a merénylet ideje és körülményei is. Mert ha a tettesek csakugyan a felség élete ellen törtek volna, úgy nem oly időben és nem oly gyújtószinórral helyezték volna el bombáikat a hid alatt, hogy fölrobbanásuk délelőtt 8¹/₂ óra helyett még éjjel tizenkét óra körül következék be.

Nem. E gyalázatos gatzett nem volt az uralkodó ellen intézve. Nem lehetett ellene tervezve, mert akkor egészen másként lett volna kiszámítva.

Egy gatzettel van dolgunk, melynek czélja talán érthetővé válik, ha tudjuk, hogy Reichenberg német város; erős vára a csehországi németeknek. Nem közelesse az a föltevés, hogy a merénylet valamely cseh fanatikustól ered, a ki tette által árnyat akart vetni a reichenbergi kerület német lakosságára? A ki megakartta keseríteni a hangulatot abban a pillanatban, midőn a felség bevonul a németek egyik méntes várába?

De bármint legyen is, maga az a feltevés, hogy merénylet intézhetek szeretet, királyunk élete ellen, mely megdöbbenést idézett elő mindnyájunknál.

ve az ügy színt oly szent mint érdekes a polgári dícsőségnek és egyuttal a legjobb számolásnak most lehet megvetni az alapját, veszelj pedig legkisebb sines.

Isten áldja Kedves Barátom uramat — Debreczen lelkes lakosait pedig hódolva tisztelem Tekintetes Ur rokon keblü szolgálja, barátja

Tisza Dob aug 21. 1846
Széchenyi István.
A harmadik levelet Polgárról írja gróf Széchenyi 1846 aug. 25-éről. — Nagy megtiszteltetés foglaltatik ebben a városra és a városi tanácsra nézve, amennyiben az egyik tanácsnokot, Frank Antalt, mint legalkalmasabbnak látszó férfit, ideiglenesen átengedtetni kéri a t. dobi társaság igazgatói teendőinek vitelére.

Ez a levél a következő:
Nemes Városi Tanács!

A Tisza szabályozási ügy annyira haladt, hogy a helyszíni munkát a Dob-Szederkényi átmetszéssel illetőleg töltésekkel legközelebb megkezdendő léssen; s miután a folyó hó 24 kén a T. Dobon tartott társasági gyűlés az ezen munkálatra megkivántató 200000 pengő frtnyi költség fedezésére szükséges költsön biztosítását nemcsak meghatározta, sőt akadtak lelkes honfák, kik azon összegből 163000 pengő frtot tulajdon aláírásaikkal is biztosították és így bár e részben sem Önöknek határozatát eddigelő nem vehetém, s sokan az idő rövidsége miatt meg nem jelenhetvén, e tárgyban nem nyilatkozhattak, még is addig míg ezen nyilatkozatok beérkeznek, vagyon biztosítva oly összeg, mely a munka megkezdésére elégséges, — ez megeléven nem vala egyéb hátra, mint a társaság körében úgy intézkedni, hogy a munka minél előbb végrehajthatassék s miután e végrehajtás sem társulatra sem választmányra bízható nem volna: egy oly egyénre volt szükség, ki munkássága, tárgyi ismerete és ügyessége által,

Reichenbergi tudósítások a következőket írják az esetről: Csütörtök éjjel Reichenberg közelében oly gázcsinyt követtek el, melynek az volt a czélja, hogy a mai ünnepekre árnyékot vessen. A csiny közvetlenül Rosenthal előtt történt, mely Reichenberg előtt az első állomás. Mintegy száz lépésnyire a rosenthali állomási épülettől van egy töltés-átere, melynek kis hidja alatt az ut Rosenthalból Hannichen faluba vezet. Ez az átere, mely nagyon tömör szerkezetű — a töltés nagy kőköszákkal van borítva — 5¹/₂ méter széles és 3¹/₄ méter magas. A töltéslen a hid alatt 1¹/₂ méter mélységű kis vízlevezető tömlők vannak.

E tömlők egyikébe ma éjjel két kis bombát helyeztek el, melyeknek egyike 3¹/₂ órákor, a másik mintegy tíz perccel később robbant szét. Iszonyu durranás, mely Reichenbergig elhallatszott, riasztotta föl Rosenthal lakóit. A töltéshez közel fekvő paraszt házaiknak ablakai megrepedtek. A falu lakosai eleinte nem mertek kijönni házaikból; csak néhány perc múlva robbantak a helyszínre, ahol fejvesztetten kiabáltak összevissza.

Ezalatt odasietett a rosenthali állomásfőnök. A gyárosknál volt Rosenthalban, mi kor az első detonációt hallotta és közvetlenül a második detonáció után ért oda. A robbanás nem okozott nagy kárt: s a vonat pályatesten békán közlekedhetik, s miután ezt megátvitározták gr. Thun helytartónak s Taafé miniszterelnöknek — az utasítás folytatását határozták el.

A király egész reichenbergi tartózkodása alatt teljesen ignorálta a merényletet mert senki előtt nem hozta szóba a kívül beszélt.

Bécs lakossága, a visszatérő királyt lelkes ovációkban részesítette; az egész várost felidiszíti és kivilágítja, és által is bebizonyítván azt a határtalan szeretetet melylyel alattvaló viseltetnek az uralkodó iránt.

Külföld.

A czár Berlinben, a „Hamburger Nachrichten“ jelenti, hogy a czári pár még visszatér Kopenhágába, hogy Fridensburgban megülje ezüst menyegzőjét és hogy aztán november végén onnan Berlinbe utazzék az udvar meglátogatására.

Az inség Országban. A Standardnak jelentik Pétervárról: Az éhínség következtében legalább 25 millió lakos nem tud majd adót fizetni, és ez több, mint száz millió rubeles deficitet okoz az idei budgetben.

Egyiptom kiűritése. A Daily Telegraphnak pétervári jelentése szerint Oroszország Franciaországgal megegyeztek, hogy Egyiptom kiűritésére csak akkor tesznek lépéseket, mikor Angliában a szabadlevélű párt ujra kormányra jut.

valamint más oldalról szilárd jelleme és becsületessége által e nem kis feladatnak megfelelően, annyival inkább mivel ezen első munkát a többinek is mintegy zsinórmértékül szolgálván, itt a kezdet legnagyobb és legbiztosabb figyelmet igényel; s miután a mérnöki személyzet a maga teendői iránt intézkedik, ez a társaság érdekében és nevében a teendőket igazgassa, ily igazgatónak a középponti választmány és a t. dobi társaság választmányára együtt tartott ülésében közbizodalommal elválasztatott önkéklükébi tanácsnok Frank Antal, ki azonban oda nyilatkozott, hogy mint hivatalbeli ember e tisztet a még idén teendő munkálatokra csak úgy és akkor vállalhatja el, ha ez iránt Önöktől engedelmet nyerné s azért egész őszinte bizodalommal mind a két választmány nevében is arra kérem Önöket: méltóztatassanak ismert hazafiúi buzgóságuknál fogva nevezett tanácsnok társoknak ezen körülben is nem hosszú időre terjedő munkálata nézve minden innen a Városháza háromlandó teher nélkül megengedni, hogy ezen igazgatóságot felvállalassa; mit annyival inkább biztosabb remények, mert ezen most teendő munkát által a Nemes Város is közvetlen érdekében és vagyon s ebbeli kedvező határozatuk reményében e tárgyat a Fenséges Nádor Ö Főhercegségének is fel-fogom terjeszteni.

Ki egyébiránt teljes tisztelettel maradjon a Nemes Tanácsnak kész köteles szolgálja gr. Széchenyi István.

Polgár Aug. 26. 1846.
A városi tanács, bár a tanács teendőit túlhalmozottsága azt kívánta, hogy Frank Antal ne távozzék körülük, örömmel megadta az engedélyt az igazgató elvállalására. Szerencsének tartja — így szól határozatában a tanács — hogy e köz és országos vállalat végrehajtására e tanácsbeli egyén választott meg.
Frank Antal képzett szakember volt, dip'omás mérnök és diplomás ügyvéd. — Nála

A kedves németek.

A konzervatív „Kreutz Zeitung“ tegnapi számban felszólít minket magyarokat, hogy a magyarországi románok törvénytelen és időszertelen elnyomásával hagyjunk fel, mert különben Oroszország a Dobrudza és Bessarabia helyébe, melyeket Romániától elfog venni, magát a Magyarországtól elveendő Erdélyvel, Bánáttal és a keleti részekkel fogja pótolni.

Páratlan örültség egy komoly laprésztől! Hiszen akkor épp ily joggal szakgathatna el Oroszország Németországból is.

Vagy talán nem is annyira örültség ez, mint inkább hagyományos gyűlölet.

A német, aki a népvándorlás óta egész Európát előzönlötte és emberhussal megrakta, sehol a kulturáját, nyelvét fentartani ott nem tudta, hol teljesen néptelen vidékekre nem települt. Galliában francziává, Hispániában spanyollá, Lombardiában olaszává lett; sőt Elzász Lotharingiában a nagy és művelt anyországi szemelattára vetkőzött ki németiségből a legujabb korban a lakosság. A német sovinizmus keleten keresett és talált kárpótlást, s ami sikerült neki Elbe és Odera mellékén és az Ostromarkokban a szlávokkal, ugyanazt a Lajthán túl a közép Duna és Tisza mentén egész a Keleti Kárpátokig a magyarokkal is remélte mindedig elérhetni.

És e helyett most azt látja, hogy a németek százai virágoz és teljesen német városok és vidékek bele olvadnak a magyarok és segítenek megalkotni az Európa, a Németország biztonságára oly annyira szükséges nemzeti Államot, Magyarországot. És épen ezért olyan dühös. Mert hát a józan fel-fogás nem talál utat a germán koponyán keresztül. A „Kreutz Zeitung“-féle sovinstáknak Magyarországot helyén inkább egy polyglott konglomeratum, mintsem erős, nemzeti állam kell, mert így adja ezt tudniuk, hinnök a magyarság elleni örült gyűlöletük.

Csoda-e, ha ily szeretetreméltó tulajdonságaik mellett a „nagy németek“ és az általuk képviselt „nagy német“ eszme világszerte gyűlölet tárgyat képezi? A rokon nemzetek: a dán, a svéd, a norvég, a holland gyűlöli a németet, az angol megveti; sehol a világon el nem fogadják társalgási vagy közlekedési nyelvéül.

Az orosz kiküszöbölte, s a francziát hoznosította meg: sőt Oláhország, a melynek királyt adott, s a melynek most ellenünk pártját fogja, szintén kizárólag a franczia nyelv és kulturának nyitott utat és lelkéből gyűlöli a németet.

Európa összes idegen nemzetei közül egyedül a magyar az, a mely nem érez fajbeli gyűlöletet a német iránt, a mely ellenkezőleg a legnagyobb mértékben vett át annak nyelvét és kulturáját, s a mely a nyert műveltségét elismerés és hálaival adózik neki; a magyar nemzet az, mely bátsó gondolat nélkül nyújtotta a németnek jobbát a közös védelemre: a magyar nemzet államférfiai befolyásának köszönhető, hogy a német eredetű Beust intrigáinak dacára Németország ma egy hatalmas védszövetség központja s nem áll elszigetelten — mint állott annyiszor a történelem tanúsága szerint — kiszolgáltatva Európá nepei féltékenykedő gyűlöletének.

És ime a német sajtó, a német sovini közzélemény rendszeres hajszát indít ellenünk,

hivatottabb egyénnel azon időben a város nem képviselhetette volna magát a Tiszaszabályozás érdekében tartott tanácskozásokon. Kitiunik ez a tanácsoshoz intézett leveleiből is, amelyekben többször találkozzunk a szabályozás terveire és műveleteire vonatkozó önálló nézeteivel, amelyeknél őt mindig a város érdeke vezette.

Véleményét a dobi túrsulat épen úgy kikérte és meghallgatta mint a Paleocappaét, akivel együtt helytelenítette a költséges és cselhoz nem vezető dada-szederkényi átmetszést; e helyett egy harmadik vonalat ajánlott, mely a T. dobi kanyarulatól ment Szederkény alá.

Ugyanezen Frank Antal, aki vízi ügyekben tekintély volt, később a 60-as évek elején egy Debreczenben létesítendő vízvezetési műterveivel is foglalkozott. — Sajnos — siker nélkül.

Nagyfejű Boldizsár története.

Irtá: Rákosi Viktor.

Nemcsak a mi falunkban Kis-Kakasdon még a szomszéd falvakban, de sőt az egész vármegyében ösmerik a kis kakasdi Nagyfejű Boldizsár történetét.

Nem is azoknak beszélem el, akik tudják, ám bator ezeknek sem árt, ha elolvassák hanem igen elmesélem azoknak, akik még nem hallották és szivesen veszik a szép históriát, amitől okosabb lesz az ember feje.
Nagyfejű Boldizsárnak az apja, meg az öregapja is nagyfejű volt. Az apjának Bálintnak meg hozzá olyan ménkö feje volt, hogy egyszer belevágtak egy baltát s az úgy megállt benne, mint a vastag kásában a kanál. Más embernek ilyenkor két felé megy a feje, s ő maga úgy lefekszik, hogy itéletnapig föl se kel. Bálint gazda pedig gyalog elment a doktorhoz és azt mondta neki:

izgat a magyar állameszme ellen, s féltékeny gyűlölettel nézi haladásunkat.

Igazán kedvesek ezek a mi fegyverbarátaink.

Csipkerózsák.

— Nőköről, szerelemről, udvarlóról, férjéről sat. sat. —

A teremtés legmegfejthetlenebb titka: a nő. Megoldhatlan tudományos probléma. Megfejthetlen talány. Kérdés, amelyre nem lehet megfelelni. Ennek a titoknak a megfejtését az ur magának tartá fenn. S talán épen azért olyan boldogság a nő — mert is meretlen boldogság: Ne is kutassuk mi annak a boldogságnak a lényegét — hanem elégedjünk meg azzal, hogy van s hogy a miénk.

A paradicsomból lánggallossal üzték ki az első emberpárt. Az első paradicsom elvesztett a bűnös emberiség számára — de a könyörületlen Teremtő nekünk adta a másodikat: a szerelemet. A szerelem volt a tudás fájának tiltott gyümölcse. S üdv érte Eva anyánk, hogy leszakította. Mit ért volna az egész paradicsomi boldogság anélkül az egy gyümölcs nélkül. Most küzdünk, nyomorunk, szenvedünk, éhezünk és fáznak — hanem az a gyümölcs a miénk, s az elfelejtett velünk minden kint, nyomort.

A nő sohasem olyan jó aminőnek gondoljuk — és többnyire nem olyan rossz aminőnek látjuk. Természete a jó és rossz legcsudásabb vegyülete. Egyik percben angyal, másikkor ördög — de az angyalban is mindig van valami az ördögből, s az ördögben is az angyalból.

A férfi sohasem tud úgy szeretni mint a nő, sohasem úgy gyűlölni mint a nő. Miért?

A szegény nőnek igazán nagyon egyenlőtlen helyzete van a férfival szemben a házasságban. A férfi akkor házassági meg többnyire, mikor már kelőképp kidühajkódván magát legényéletében, nyugalomra, pihenésre, van szüksége. S ekkor megházasodik, hogy legyen a ki hervatheát melegítsen neki.

A nő mindent megbocsát udvarlójának, csak azt nem, ha untatja.

Legnagyobb ostobaság az egy férfitől, ha szépségére hín. Holott épen ez az, amire a nők legkevésbé adnak. Szellem — szellemesség, ez a fődolog náluk. A szellemes, mulatságos embernek csak egy gradussal kell szebbnek lenni az ördögé, hogy szeressék. A szellemesség kivül még egy van, ami imponál a nőnek: a hirnév. Híres embert mindig szeretnek udvarlók körében látni.

Ha a férj látja azt, hogy előtte neje valaki iránt túlságos nyájas — attól a valakitől nyugton alhatik. Hanem ha látja, hogy egy más valaki iránt nagyon közönyösen, egykedvűen, sőt féltőn hidegen viseli magát neje — akkor már bizonyos lehet felőle, hogy ez a valaki fogja a szarvait megövesztetni, ha ugyan még meg nem növesztette.

Az örök mindenség mozgató rugója a szerelem. Hírnév, dícsőség utáni törekvések, egyszóval minden ambíció az az alapok. A ki nem szeret, az megelégszik azzal, hogy elfeledve eszedesen munkálkodva, egy pará-

— Tekintetes ur, vegye ki azt a baltát a fegyemből.

Elgondolhatják kigyelmeitek, hogy a doktor nagyot éret: sok agyonütött embert látott már életében, de olyant még nem, aki maga könyörgött volna neki, hogy vegye ki a baltát a koponyájából.

Hanem az egész nagyfejű családban mégse volt akkora feje senkinek, mint Boldizsárnak. Ha ebbe a rengeteg koponyába csupa ész lett volna, szent, hogy Boldizsár gazdát megtették volna vicospánnak, vagy legalább is szolgabíróak. En a felvégi Bagó Péternével hallottam, hogy leginkább viz volt benne; de Bagónak nem igen hiszek a szavában, mert haragosa a Nagyfejű családnak, mióta a Juli lányát tavaly aratáskor nem fogadta meg marokszedőnek.

Ugy áll a dolog, hogy Nagyfejű Boldizsárnak elég magához való esse volt. Mert a gazdasága virágozott, szép egészséges gyermekei, fényes szőrű paripái, jól tejelő tehenei voltak, Aki pedig így tud ügyelni az apró eseléseire és jószágára, arra hiába mondja Bagóné, meg az irigy népek, hogy száraz ember, meg hogy viz van a fejibe, Biz' Istene hiszünk nekik.

Most már látják kigyelmeitek, hogy Nagyfejű Boldizsárnak semmi hibája nem volt. Hát ugyan miéle história kerekedhetett róla? Ezt akarom épen elmondani. Aki hallgatja, meg nem bánja, aki nem hallgatja, megbánja.

Tél végén, vagy tavasz elején lehetett, nem emlékszem biztosan. Csak azt tudom, hogy rég híves idők jártak, s bundába se' igen volt tanácsos a szabadban. A bakterek a kik Kakasdon ketten valának hiven elordítottak minden órát, s lelkére kötötték az alvó gazdáknak, hogy tűzre vizre vigyázzanak, hogy károkat ne valljanak. Ezt az okos tanácsot meg is fogadta minden alvó ember, csak épen az nem, aki ébren hallgatta. Ez az egy pedig nem volt más, mint

nya legyen emésztő Astardó társad lom; tárgyaért megletgetjére, s hi semmisébe, m halbatott meg

A szerelem láng, a házasság karéktüzhelyén

A nőtlenség lehellő, de le. a házasság foynyadva is, tartja.

Három félig szól: a ha ön nem szereti férj öngyilkos. Asszonyom! szeressen, hisz semmi sem van resni a dícsőségnek vagy hazahozom és a válasza? választott a nő csak átkarolta lezárta a resz az övé lett.

Egy jámbor ki idősekesi ben állott ki férj egy jó bagyon hideg hódolást, szerelvé barát. tarroszsa.

A mik

Az utolsó dőse érdekese sorát hoztuk: sadalom külvő nem annyit c' annyi idő alatt gámpületek, számos új hajdekek javára igazoják, hogy épülő, folyton a széles síksá

A reánk a nagy művek remjünk meg. elvan határoz magát a váilleti.

Nagyszabú összes költésnyozva. — Főszolgálatára a közbizalom a felső léányisk és főreáliskolát az igazsá többit kaszár

Sziporkáné, a felgyújtotta a nyakemelését hoz, azt sem annyi bizony pürző és lett kön: Busul n tudnillik eley

Nagyfejű szemben feks az egyik bak Boldizsár gaztotta az utoz lig álmanban, dugta rajta kidugta, egyvödör jeges volna. Valam végig. Aztá mintha a pusablakon ütött ablak helyett de nem ment tett vele?

Eközben hozzá jártak terjedjen és n El is oltották kettő égettől

Ezalatt égő disznó ő szétterült az csak ekkor es elevenen meg is éppen arra Pista bácsi (a máig is azt a válvá állotta előtt, s az egfőgött is rájn nem kell kész kétszer hazu mondjon. — Hé, a Segítsenek az

Melléklet a „Debeczeni Ellenőr“ okt. 3-iki számához.

nya legyen annak a nagy, mindent megemléstől Astaróth bátyjának, melynek neve: társad lom; míg a ki szeret, az szerelmét tárgyáért megkísérli a bátyján legtehetőse, s ha utközben lebukik a végtelen semmisségbe, még akkor is boldog, hogy azért halhatott meg, a kit szeretett.

A szerelem főnségesen labogó mennyei láng, a házasság pedig a nyárspolgárok tükörképében pislogó méces.

A nőtlenség ember élvezi a róza részegítő, kéjt lehelő, üde illatát de nem szakítja azt le. A házasság ember pedig összehajszolva, fonyadva is, élte végeig herbariumában tartja.

Három férfi szeretett egy nőt. Az első így szólt: „Asszonyom én meg öljöm magam ha ön nem szeret.” A nő kinevette — a férfi öngyilkos lett. A második így szólt: „Asszonyom! én nem kívánom, hogy most szeressen, hiszen most magam is érzem, hogy semmi sem vagyok — de ha elmegyek kezesre a dícsőséget, hogy vagy hazahozom önnek vagy elhaljak a küzdelemben, s ha hazahozom és kérdem öntől, szerel-e? mi lesz a válasza?” Azt majd meghallja akkor — válaszolt a nő. A harmadik nem szólt semmit, csak átkarolta a karcsu derekát, csókjaival lezárta a reszketeg kis ajkát — s a nő... az övé lett.

Egy jámbor férfi olyan nőt vett el, a ki idősége is volt és nem is a legjobb hírből állott fiatal korában. Panaszkodott a férj egy jó barátjának hogy a felesége nagyon hideg hozzá. Nincs benne érzés, szenvedély, szerelem. — Hja! válaszolt a jókedvű barát. tarde venientibus ossa, annak is a rozsza.

Julius.

A mik még hiányzanak.

Debreczen Okt. 3.

Az utolsó öt év alatt Debreczen fejlődése érdekében a fontos alkotásoknak egész sorát hoztuk létre. — Városi hatóság és társadalom körül külön és együttes erővel majd nem annyit cselekedtek, mint azelőtt ötven évnyi idő alatt összevéve. Disztes köz és magánépületek, a társas és szövetkezeti életnek számos új hajtása, az anyagi és szellemi érdekek javára hozott újabb és újabb áldozatok igazolják, hogy a műveltségnek egy folyton épülő, folyton fejlődő központja emelkedik itt a széles síkság ólón.

A reánk következő öt esztendőben a nagy műveknek másik újabb sorozatát teremthetjük meg. A oroszán rész abból, ami már elvan határozva: öt több a pusztá tervnél, magát a város közönségének egyetemet illeti.

Nagyszabású építkezések ezek, melyeknek összes költsége 3.200.000 forra van előirányozva. — Felmilión forint a közegészségügyi szolgálatára lesz becsátva a közkórház és a közbiztonsági alakjában, 365.000 forintot ref. felső leányiskola ára, ref. utcai elemi iskolákra és főreáliskolákra fordítunk; 400.000 forintért az igazságügynek építettünk palotát; a többi kaszárnyák emésztik fel, bár ezek sem

Sziporkáné, aki kenyeret sütött és eközben felgyújtotta a disznóolat. Hogy került a banyakemencében égő szalmatűz a disznó óhoz, azt sem tudta megmagyarázni senki — annyi bizonyos, hogy a kenyérsütésből disznó pörzső is lett. Azóta mondják a mi vidékünkön: Busul mint a kis kakasdi disznó, akit tudniillik elevenen megpörzsöltek.

Nagyfejű Boldizsár uram háza éppen szemben fekszik a Sziporkáné házával. Amint az egyik bakter elküldte, hogy tűz van! Boldizsár gazda kiugrott az ágyából, kinyitotta az utcára szolgáló ablakot s még félig álomban, azt se tudta mit cselekszik, kiugráta rajta a mékék nagy fejt, de amint kidugta, egyszerre nagy földrejt, mintha egy vödör jezes vizet a nyaka közé öntöttek volna. Valami folyadék csorgott is a képén végig. Aztán meg az egész feje úgy fájt, mintha a pusztá falon, vagy legalább is vak ablakon ütötte volna keresztül, igazi nyitott ablak helyett. Próbálta visszahúzni a fejt, de nem ment. Mi az Isten csudája történhetett vele?

Eközben a felriadt kiskasdiak buzgón hozzá láttak az óltáshoz, hogy tovább ne terjedjen és nagyobb ne legyen a veszedelem. El is oltották a tüzet, a disznókból is csak kettő égett oda, meg a harmadiknak a füle.

Ezalatt fültetszett a hajnal, s még az égő disznó ól tüzenél is nagyobb világosságra szétterült az egész falun. A falu apraja még csak ekkor szaladt megnézni a Sziporkáné elevenen megégett szomorú koczáit. A kondás is éppen arra hajtotta a csirhét, s Pátyol Pista bácsi (aki akkortájt éjjeli bakter volt) máig is azt állítja, hogy a disznók fejcső válva állottak a koromná égett áldozatok előtt, s az egyik másik még szomorúan rüfögött is rájuk. De hát Pista bácsi állításait nem kell kétségbehozni, mert ő inkább kétszer hazudik, semhogy egyszer igazat mondjon.

— Hé, atyámfiai, gyűjjenek ide kendek. Segítsenek az én nagy bajomom.

képeznek inproduktív befektetést, mi mégis jobban örvéndenék, ha a nagy kölesön nagyobbik fellt költené nemes Debreczen városra iskolákra, közegészségügyi intézményekre.

A társadalom is tervez és cselekszik. A polgári foglalkozások valamennyi terén eleven, pezsgő életet találunk, mely szép, fényes jövő zálogául szolgál.

A Csokonai kör csak most kezd meg tulajdonképeni actióját, melylyel szellemi életünknek kíván helyesebb irányt adni, elevenítő gyupontot alkotni, és a jó izlést emelvi érvényre közelebről a városi hatóságra tartozó város rendezés nagy munkájában.

A kereskedőársulat ritka áldozatkész séggel palotát emeltet önmagának és az általa fenntartott kereskedelmi akadémiának; a ref. egyház elsőfoku felső leányiskolává fejleszt, internatussal köti össze és díszesen kiépített épületben helyezi el leánynevelő intézetét; a jótékony nőegylet új árvaházat épített és árváinak számát szaporítani akarja.

A vagyonos polgárság kezében összehalmozódott tőke is kezd bizalmas lenni az ipari alkotások iránt, és komolyan reá adta magát, hogy iparvállalatok alapítását, megélvők kiterjesztését feladatául tekint, hogy ezáltal növelje Debreczennek gazdasági uralmát a magyar Álföldön.

De ezzel távolról sincs kimerítve a feladatok sorozata, mely városi hatóságra és társadalomra várakozik. Ezek csak a legközelebbi teendők, amelyeknek immár részben gyakorlati megvalósítása állott állunk.

Vannak sok égető szükségek, és közelebbi tünkebe melyen bele vágó sok megoldandó kérdés, amelyeknek egy részét még a legközelebbi öt éven belül potolni, illetőleg megoldani kell; — más része még halasztható ugyan; de ezekkel sem lehet sokáig várni, ha Debreczennek egészséges és fokozatos fejlődését akarjuk, ha bizonyos dolgokra nézve a bizonytalanságból kiszabadulni vágyunk.

Mindezekhez erő s akarat, erély, bölcsesség, méltányosság és pénz kell.

Melyek is ezek a szükségek, teendők és megoldandó kérdések?

Nem a bivieli szükségessége, nem is a fontosság sorrendjében mutatunk rájuk; csak úgy mint eszünkbe jutnak: utczák rendezése, és házszámozás; a vásár rendezése, új külső vásártér kijelölése a lovas honvédelaktanya által előrelátás nélkül elfoglalt tér helyett; kapcsolatban ezzel hanyatló vásáraink emelése és közlemezési csarnok; a ref. egyháznak parokhialis körökre osztása, egyházmegyévé alakulása; ezzel együtt a tervbe vett egyházi árvaházak és szegényházak felállítására;

a prot. árvatartó alap függő kérdése; a patronatus ügyének eldöntése; új r. kath. fiú iskola; városnév kiűzése; azon arány megállapítása, mely szerint a város a felekezeteiket és tanintézteiket segédelmezzé;

koldulásiügy rendezése; kisdudóv, gyermekmenházak felállítására; dologház;

debreczeni egyetem, melynek kezdeményezése a magyar prot. egyetemes egyházat illeti; de felállításánál Debreczen hozzájárulása nem nélkülözhető;

az államvasutak pályaudvara és főlv.

Akkor vette észre a nép Nagyfejű Boldizsár nagy, véres fejt a háza ablakában. Hát vér volt az a nedvesség, a mely végig csorgott az arczán.

Egyszeribe ott termett az egész falu az ablak alatt.

— Hát mi baja kendnek? — kérdezte a bíró, mitől véres az ábrázata?

— Nem tudom visszahúzni a fejemet.

— Hát ha ki tudta dugni, akkor mért ne tudná visszahúzni?

— Hát csak bolondjába, ijedtemben találtam kidugni, mikor az ablakom alatt tüzet kiáltottak. Pedig de nehezen ment.

— Meghiszem azt — szólt a jegyző, — hiszen mind le van horzsolva a bőr a képiről. Olyan véres, mintha a sasvári bucsun simogatták volna meg a szent-gáli híres legények.

— No sógor, — szólt a kisbíró, — más-kor vagy kisebb fejjel gyere a világra, vagy nagyobb ablakot csinálj a házadra.

— Te Boldizsár, mondd csak nem viszkete a fejed? kérdezte egy kiskasdi esküdt ember.

— Nem viszket.

— Szerenese, mert aligha tudnád megvakarni. A kezei bent rekedtek a szegények a szobában.

Lett erre nagy nevetés.

— Sok embert láttam én már, aki kidugta a fejt az ablakon. De olyan bolondot aki vissza ne húzta volna, még eddig nem ösmertem, — szólt egy másik esküdt ember.

Erre is nagyot nevettek a népek. Boldizsár méregbe jött.

— Inkább segítsetek rajtam. Azt akar-játok, hogy itt öszüljek meg az ablakba?

— Igraz van. Nem virág a kend feje, hogy az ablak közé állítsa.

Igy szólt a bíró s aztán kiadta a parancsot:

— Emberek, gyerekek be a szobába. Huzzátok vissza ökelmet.

— Asszonyom, ön kigyó!

— Mért mondja ezt nekem? Kérde a menyecske sértődve.

— Mert már egyszer én is szeretnék — kigyót melengetni keblemen.

— Az is elég pihent észre vall, midőn egy ifju egy szép leányt bámulva, így kiálta fel: — Tudja kisasszony, melyik festőt akasztatnám fel én?

— Melyiket?

— A ki szebbet tudna festeni mint ön. Az sem rossz, ha az ember a bókókat visszafelé adja, például mondván: — Ugyan kérem, hogyan lehet ilyen piczi füleket tartani! Tejjességgel nem fér belé a szerelmi vallomásom!

A mai, cseppet sem poetikus gigerli-világban elégans az is, ha némi gorombasággal mondjuk a bókót azoknak, a kikkel bizalmasabb lábon állunk. Például: — Ugyan kérem, fogja be nagysád azt a piczi száját!

Az sem volt utolsó, midőn egy szép menyecske a „szeretem“ szóra így vágott vissza az udvarlójának: — Hallottam ezt már többször is, de ilyenkor legott házuunkba tűz repült.

Az „Ember tragédiájából“ talán még soha sem idéztek ilyen kedves n, de ilyen — rosszul sem talán.

Egy asszony panaszkodik, hogy kicsinyek a szemei, mire a gigerli udvarlójával ezzel a „fin du siècle“-bókkal vigasztalja: — Hogy mondhat olyat nagysád, hiszen a szemei olyanok mint egy-egy bájos löszem-zsivva.

Tréfából visszaterék az idealizmushoz és nyegle gavalérok így szokták kifejezni érzelmeiket: — Nagysád az én ideáлом a numeró kettő.

A hölgy sértődve van, hogy ő csak „numeró kettő“, mire egy ügyes gavalér így hódítja őt a maga részére: — És nekem nagysád a negyven ideáalom között az első.

A hölgyecske, ha nem érti, bájos mosollyal köszöni meg. Honnan gondolna, arra hogy az elsőségével éppen a negyvenedik kék tették őt, az ideálok változtatásával ugy lévén mint a divattal: mindég az utolsó a z első.

Vannak kis lányok, a kik, nem akarják meghallgatni a tréfás szerelmi vallomásokat, pedig azok társaságban sok jó és sületlen viccekre: vagyis nevetésre adnak alkalmat. Az ilyeneket ilyenformán szokás befogni: — Tudja kisasszony mi van a pokolban?

— Már hogy ne tudnám?

— Dehogyan tudja. Van ott egy óriási szörny, mely olyan iszonyú, hogy tollal leírni sem lehet. Ennek a szörnynek egy fejt van három száj. Az egyikkel minden másodperczen befalja Brutust, a ki Julius Caesart megölte, a másodikkal azt a spanyolt habzsolja be minden másodperczen, a ki a rabzolga-kereskedést feltalálta.

Itt elhallgatunk. A kisike azt hiszi, hogy érdekes történelmi telepléseket kap, tehát érdekődve kérde: — És a harmadikkal?

— A harmadikkal — ő n t kapja be, hogy ha engem nem szeret.

Na de nem folytatom tovább, mert azt találják mondani, hogy nagyon — „ki vagyok tanulva.“

Nagyfejű Boldizsár volt az első, aki hallgatott az okos szóra, s háza valamennyi ablakát kitörette nagyra. Akkorára, hogy egész áldott nap kitolhatta meg behzhatta a fejt az ablakon, nem akadt meg egyszerű se. Milyen szép lett egyszerre az egész lakás, hogy a világosság beragyogta! Az edények csillogtak, a butorok mintha újak lettek volna, még a ládára festett tulipán is mintha igazi lett volna. Sok öröme telt benne Boldizsárnak, s az atyafiak el se akarták hinni, hogy ez az egész változás csak attól van, hogy apró ablakok helyett nagy ablakokat vágott a házára. Pedig ugy volt!

Nem is tartott sokáig, s utána ment valamennyi. Először a bíró, aztán a törvénybíró, az árvagyám, az esküdték. Ami új ház épült, abba, mind jó magas szobák voltak, nagy ablakokkal. A kinek nem volt elég pénze új házat építeni, az legalább a régire nagy ablakokat törtetett. Hanem azt aztán mondhatom, hogy nincs idgen ember, aki mikor keresztülutazik a falun, meg ne kérdezze a kocsisát: — Micsoda falu ez?

— Kis-Kakasd.

— Becsülöm az esküdet. Okos emberek lakhatnak benne.

Biz' ugy ám, atyámfiai. Sokszor véletlenül találja ki az ember a legokosabb dolgokat. Egy Vatt nevű anglus úgy találta ki a gőzmasinát, hogy a konyhában észre vette, mikor a gőz ereje emelgette a fazékon a fődöt. Láta, hogy az összeszorított gőzben milyen sok az erő, s rögön feltette magában, hogy ezt az erőt fel fogja használni. Addig próbált hozzá való masinát készíteni, míg végre meg tudta csinálni, s nézzék meg kente: ma már a világon ezer meg százezer masinát hajt a gőz.

Nagyfejű Boldizsár is véletlenségből ötlött rá az apró ablakoknak kártékony voltára, s ma már dicséri őt egész Kis-Kakasd.

— Ebből pedig az a tanulság, — mondá a plébános ur, hogy bolond ember, aki a házára apró ablakokat rak. Mert ha nincs is mindenkinek akkora feje, mint Boldizsárnak, azért megéshetik rajta az a csufáság. Aztán meg az Ursten nem azért teremtette a napot, meg a világosságot, hogy azt a szobából ki-zárjuk, hanem hogy beeresszük. A szobának magasnak és világosnak kell lenni. Akkor lakhatunk benne jó egészséggel. Ha a szoba a l a c s o n y e s s ő t é t, akkor olyan, mint e g y m o s z k a b ő r t ű n, mert az való a szabad magyarnak. Nem friss a levegője se, mert a nehézsé lehet az apró ablakon át nem szűrődik s ha többen háltak a szobában, reggelre olyan szaga van a levegőnek, mint a dögvesznek. Addig kell vigyázni az egészségre, a mig megvan.

— Meg is fogták hátul Boldizsárt az emberek, aztán huzzák is a gyerekek. Hej, de nagyot kiáltott erre Boldizsár! Akkorát, mint Kinizsi a csatában, mikor felkapta az egyik törköt és agyoncsapta vele a másikat. Azt kiáltotta, hogy hagyják abba a huzást, mert attól félt, hogy a kint rekedt feje leszakad a testétől.

Az emberek kiszaladtak az utcára, s látták, hogy Nagyfejű Boldizsár homlokán nagy verejték csöppök gyöngyöznek. Izzadt a szegény, pedig tudjuk, hogy akkor igen hűvös idő járt.

Szerencsére éppen oda érkezett a plébános ur, másképp ki tudja meddig huzogatták-vagy tologatták volna Boldizsárt a kis kasdiak. Erre már az egész falu összecsuódlott. Híre futott, hogy Nagyfejű Boldizsár fölül lebontják a házat. De csak az ablakot verte szét a kőmives, s nem tartott tovább egy fertály óránál, mikor Boldizsár behuzhatta a fejt. Hálát is adott az Istennek érte, mert már meg volt nagyon ijedve. Azt hitte, hogy ott tavaszodik ki az ablak közt, s a felesége majd csak ugy eteti, mint a kretrezebe zárt vadállatot szokás.

— Ebből pedig az a tanulság, — mondá a plébános ur, hogy bolond ember, aki a házára apró ablakokat rak. Mert ha nincs is mindenkinek akkora feje, mint Boldizsárnak, azért megéshetik rajta az a csufáság. Aztán meg az Ursten nem azért teremtette a napot, meg a világosságot, hogy azt a szobából ki-zárjuk, hanem hogy beeresszük. A szobának magasnak és világosnak kell lenni. Akkor lakhatunk benne jó egészséggel. Ha a szoba a l a c s o n y e s s ő t é t, akkor olyan, mint e g y m o s z k a b ő r t ű n, mert az való a szabad magyarnak. Nem friss a levegője se, mert a nehézsé lehet az apró ablakon át nem szűrődik s ha többen háltak a szobában, reggelre olyan szaga van a levegőnek, mint a dögvesznek. Addig kell vigyázni az egészségre, a mig megvan.

Beteg társadalom.

Az önzés századában élünk. Az anyagi érdekek hangversenyében kigunyolják az eszményi törekvéseket. A materializmus az uralkodó planéta.

A kápsziság s a meggazdagodás szent védője ideális magaslatra emeli a pénzt. Lépten-nyomon észleljük, hogy az anyagi érdekek emelnek oltárt s hogy a közszellem meg van szeplesítve. A vagyon ad irányt s a legéletbevágóbb eszköz megvalósítása is hajótörést szenved. A társadalmi élet nincs áthatva nemesebb föllángolástól s magasztos hazaszeretettől.

A szeretet és barátság kötelekei megvannak lazulva s az egyenlenség dülő életjelei nyilvánulnak társadalmi életünkben. Közéletünket a kozmopolituss felhők sűrű árayai fűdik s megszübbasztják a nemzeti érlükteztést.

A lelkesedésnek se hirt, se hamva, mert a szivverésben nincs semmi igazalom, mely táplálékot nyújtana a nemzeti fölpezsdülésnek. Országoszerre fajvezéreknek, hogy nincsenek szellemi Titánok, nincsenek cherubok, kik képesek volnának a nemzeti aspirációk mezéjén, lángoló faklyát tartva kezökben, föl emelni a nemzetet arra a magas színvonalra, mely őt méltán megilleti.

Az irodalom pang, az ipar s kereskedelem nincs emelkedőben, holott sok jeles szakembertünk van már ezen a téren is. Szóval, kórságos idöket élünk!

Nemcsak a politikai élet egén vannak sűrű felhők, hanem maga a társadalom is borult. A nagyravágyás, ünteltség, hiúság, urhatnámás s a nagyzás hóbortja tartja megszállva a társadalom jelentékeny részét.

A hazai sajtó alig veszi észre a veszedelmes rákfenét, mert a szabadság ügye mellett az alkotmányos jogokat védi s föttörése abban nyilvánul, hogy műveltsé s a külfölddel versenyképessé tegye az országot.

Nem szabad azonban a magasztos hivatal mellett teendők legfőbbikéről; s a társadalomnak egészségessé tételéről sem megfeledkezünk.

Utón-utófélen ugyanis a társadalom beteges tünetekre bukkanunk. A zsilált vagyoni körülményeket, ha komolyan megvizsgáljuk a dolgok miben létét, leginkább a többnek lát szani akarás idézi elő, mely ellen legbiztosabb óvózer a szerény háziasság.

Sok család ment már tönkre az utóbbi évtizedben s még több van a végpusztulás lejtőjén. A nemesis emelte föl boszúlo karját s a hydra jár vele karöltve. Herkulesre várakoznak e szörnyetegek...

Az anyagi bukást az erkölcsi hanyatlás követi, mely a legszebb jellemet is befeketi. A jellemtelenség szülőanyja a demoralizációznak.

Évekkel ezelőtt még csak kis felhőske volt a demoralizáció s immár a társadalomban mindinkább rohamosan terjed az. A könnyű szerrel való meggazdagodási mohó vágy lábra kapott, a munkátlanág gyökeret vert, a beteges hiúságon s a henczegő nagyravágyáson alapuló „urhatnámás” polgárjog nyert.

A családapák keseregve szólnak a mostani piperés idökről, de nincs elég erkölcsi erejük ellentállani a kóros állapotnak, mert attól tartanak, hogy megkövezik őket, holott jól tudják, hogy a költsézés a családi eladó sodás néhét rejti magában, de egyúttal a házi civódás ördögét is. Ha a társadalmi tényezők idejekorán meg nem szüntetik a családok boldogságát bémító s megméltelyező undok nagyravágyást és a vele karöltve járó urhatnámás, akkor rövid idő alatt szomoruan fogjuk tapasztalni, de egyúttal fájlalni is a legveszedelmesebb hatást, melyet a „gyászlovagok” idéztek elő. Eddig csak fekete kávé mellett észlelhetjük a közhangulatban megütöztelt keltő társadalmi zavarok kutféjét, de orvoslása felelősenységbe látszik menni a nagy politika miatt. Biztunk abban, hogy a közvéleményen át desztillálódnak az egészséges eszmék s hogy az éperzékűek komoly hadat indítanak a társadalmat fenyegető nagyzási hóbort ellen.

Nem szükkeblőség vezetni tollunkat, hanem a gyakori életből téptünk ki egy levelet. Mostanában ugyanis a legszenvedesebb eszmék is feledésbe mennek, mert a napi, főleg pedig a politikai események torlódása foglalja el az embereket.

Maga az ifjúság nagy része az ördög párnáján heverész s szügyenyli a keresettel járó munkát, de nem átalja a szügyeny szülotket pénzért zsarolni. A „nagy pipájú, de kevés dohányu” apa pedig, a helyett, hogy az üres léhaság után kapkodó „svihákat” rendre utasítaná, kifizeti számláit s dédelgeti egész a „non plus ultra” létrájáig.

De hát hol vannak a jobb érzésűek? Miért nem emeli föl szavát a nemesebb rész? Tán nem érkezett el még ideje?

Bizony jó volna, ha az erkölcsi hanyatlás ellen szövetkeznék a társadalom; tapintatos dolog volna az iskolában is az érzék javítására dolgozni. — Hogy ily fekete szemüvegen át vizsgáljuk a társadalmat, azon ne ütközünk meg senki sem, hiszen nem másért rettegünk, mint a magyar társadalomért, mely az államnak az alapja.

Dr. V. S.

Napi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8-12, d. u. 2-5 óráig tartanak. — Az írtató, kiadó hivatal és az írtató a felelős felvilágosításokat át hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10-11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-6-ig. — Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 6 órakor a „Margit fűrdő” nagytérjében.

Lapunk mai száma két iv melléklettel, tizenhat oldalon jelenik meg, következő tartalommal: Komoly szavak. Állítólagos merénylet a király ellen. A kedves németek. Csipkerózsák (Juliusól.) Amik még hiányzanak. Udvarolni (L. Hornyáktól.) Nagyvárad és Debreczen. Beteg társadalom. Egyéb rendes rovatunk: Napi hírek. Külföld. Vegyes hírek. Irodalom és művészet. Közgazdaság. Heti piac. Legújabb. Tárzarovatunkban Gr. Széchenyi Istvánnak Debreczen városához írt leveleit, s Rákosi Viktornak Nagyfejtű Boldizsár története című humoros elbeszélését közzéjük. A Csarnokban pedig folytatjuk R. P. O.-nak Egy beütéletes asszony története című regényét) „Vasárnap” című állandó mellékletünk pedig a következő tartalommal jelent meg: Firczak Gyula (a munkácsi új püspök) Toma Szilárdtól. — Boldogság (J. J. Ampire) Nagy Mórtól. — Porsze az ember (vers) Hallgató. — A „New-York” palota pályázata (képekkel) — Ellenzéki politika. Vigjék fel a felvonásban. Irta Vértés József. — A kik válni akarnak. Beszély — Csodálatos ol. (Vers) Faludi Arthurtól. — Merengés (vers) Gyomai Zsigmondtól. — Feltörő. Képtalány. Számrevizvány. — Képek: Firczak Gyula arcképe. — A „New-York” budapesti palotájára beérkezett pályázati tervekhez Hausmannól, Steinhardt és Langtól, Ulrichól, Bukovics Gyulától.

Isteni tiszteltek Holnap az ev. ref. templomban a következők fognak predikálni. Nagytemplom. Barta Szabó Jenő 4 th. Kis templom: Miklovicz József 4 th. Ujtemplom. Konrád Géza 4 th. Ispótytemplom Bugyi János 4 th.

Izraeliták ünnep. Zsidó polgártársainkra ma okt. 3-án köszönt az évforduló. Az izraelita kalendárium szerint 5652. év hajnalodik erre a kopott világra. Az évforduló három napos ünneppel jár.

Felsője a király nevenapja alkalomból holnap, vasárnap a helybeli róm. kath. templomban hálaadó istentisztelet lesz, mely azonban csak egyházi jellegű lévén, arra a hatóságok és testületek meg nem hivattak, csupán katonaság. A misét fényes segédlettel írta M. a. u. Erő tartja.

Bejelentési hivatal és népszámlálás. A bejelentési hivatal — ez az új intézmény — tudvalegőleg 1892. jan. 1-jén megkezdte működését. Müködése alapján egy e célra tartandó népszámlálásnak kell szolgálnia. A népszámlálás előmunkálataival megbízott Boczkó Sámuel r. főkapitány és Körner A. d. o. l. tanácsnok már elkészítették a népszámlálás foganatosítására vonatkozó javaslatukat. E szerint a város belterülete 79, a külterületek: szőlőskertek, új földek és a puszták pedig 29 népszámláló csoportra osztatnak. A helybeliek fehér, az idegenek kék, a cselédek sárga össeírású törzslapokon vétetnek fel. — A főkapitány azzal is meg van bízva, hogy a bejelentési hivatal helyiségei berendezésére nézve idejében tegyen előterjesztést. A hivatal ideiglenesen valóságilag a piacutcai Vecsey-háznál helyezték el a reáliskola volt helyiségekben.

Esküvő. Ma reggel 7 órakor esküdték örök hűségét Tóth Aurél bpesti kir. járásbíró Tóth Lőrincz curiai tanács elnök fia, Nánássy Erzsike kisasszonynak, néhai Nánássy Ferencz földbirtokos művelt szép leányának. Az esküvő nt. K. Tóth Kálmán lakásán történt. A költő pap, ki a menyasszony rokona gyönyörű beszédet tartott. Násznagyk voltak. Nánássy László kir. közigazgató, Gulácsy Kálmán bankigazgató. Jelen voltak: Nánássy Lászlóné, Laky Lajosné, Moll Gusztávné, továbbá a menyasszony testvérei: Nánássy Miklós nejevel, Nánássy Gábor nejevel, Miskolci Jenő földbirtokos nejevel, Sámly Béla nejevel, özv. Péter Pálné, Budaházy Endre. A reggeli után a fiatal pár a gyorsvonattal a fővárosba utazott.

Tanulóknak felvételik Tegledi K. Lajos könyvkereskedésébe egy jó családból való, legalább 2 középisk. osztályt végzett fiú. Bővebb értesítés szereshető a nevezett könyv kereskedésben.

Az ujonczok. Tegnapelőtt vonultak be az ujonczkatonák. Házi (39) ezredtárhöz századonként bevonult 35, tehát az ezredhez 560 ujoncz. A 2-ik Nagyváradon állomásozó zászlóaljhoz tartozó 140 ujoncz I. a. k. y. Imre hadnagy vezetésé alatt holnap délelőtt Váradra. A Dalmáciában állomásozó 3-ik zászlóalj ujonczai pedig csak hetheti katonai kiképzetését után. A 16-ik huszárezred 200 ujonczja holnapeste indul Zsezsowba K. v. a. c. János 39-ik ezredbeli főhadnagy vezénylete alatt. A városunkban lakó, de más ezredhez tartozó ujonczok — mintegy 100-an — csoportonként küldettek csapatukhoz.

Tamássy Béla kir. táblai bíró hasonnevű fia vezérkari honvéd huszár kapitány egy kitűnő katona tiszt, aki előbb a tengerészretnél szolgált, a minap lóidomítás közben Pószonyban szerencsétlenül járt; mert makrancos lova fejbe rugta és élet halál között atyjához, Debreczenbe érkezett tudósítás szerint ma már azonban a derék huszár tiszt jobban érzi magát, tul van a veszélyen. — Allapota iránt Frigyes főherceg a legmelegb érdeklődést tanúsítja; meghagyta hogy a leggondosabb ápolásban részesítsék.

Debreczen város főirata az országgyűléshez. A helybeli r. kath. plebáni hivatal és a n.-váradai lat. szertartású püspökség Debreczen sz. kir. város közönségére több mint egy évszázad óta erőszakolja oly teher viselésnek elvállalását: a patonastust, amely sem törvényen, sem szerződésen nem alapszik és sem igazságra, sem méltánosságra nem alapítható. Ezen törekvél ellen a város közönsége minden alkalommal tiltakozott, illetve a maga útján panaszt emelt. Ujabb időben a közoktatásügyi miniszter is a várost a kegyurasággal kapcsolatos terhek viselésére utasította. A város még 1885-ben folyamodott a képviselőházhoz a debreczeni r. kath. egyház által ellene formált kegyuri követelések ügyének elintézése végett. Az országgyűlés azonban mindezeidig nem vette tárgyalás alá a feliratot. Egy újabb sérelmes miniszteri rendelet következtében a városi közgyűlés elhatározta, hogy feliratát az országgyűléshez megújítja. A terjedelmes feliratot, mely erős okokkal és érvekkel fejti ki Debreczen város álláspontjának törvényességét és igazságát tegnapelőtt küldötték fel a képviselőház elnökségéhez több száz példányban, hogy minden képviselőnek jusson belőle. A felirathoz mellékelve vannak a szükséges okmányok hiteles másolatai. Nagy érdeklődéssel várjuk a folyamodvány kedvező elintézését, mely Debreczen városának régóta vértó sebtét van hivatala behozgatni. Szakszó Rezső prépost plebános a kath. egyház szemponjából szerkesztett emlékiratát hasonlóképen felküldötte az országgyűléshez.

Az alsó-szabolcsi tisztai armentesítő társulat f. hó 13-dikán rendes közgyűlést tart Debreczenben a városháza nagytérjében. A közgyűlés tárgyai; elnök, alelnök, 22 választmányi tag választása; az 1892. évi költség-előirányzat és a választmány különböző javaslatai. A költségelő irányművelet tervezet szerint a rendes szükséglet 148861, a rendkívüli 26876 összesen 175737 frt, 92 kr. — Ebből az 1400000 frt. kölcsön annuitására 75600, a 200000 frt. kölcsön törlesztésére pedig 11000 frt esik; — fedezetül szolgál; adóvisszatérítés 60674. 32, az új érdekeltségre 1889/90 évekre kivettelt 26 1/2 krból 17314.30 —, az 1.279743 frt 35 krt tévő alapilleték minden forintja után kivetendő 8 krból 102379. 44 összesen 180368.09 frt.

E. m. k. e. az erdélyi magyar köznevelődési egylet holnap tartja évi rendes nagygyűlést Marosvásárhelyen ahol azt fényes ünnepségekkel kötik össze. — Sajnáljuk, hogy a debreczeni választmány ezuttal sem lesz képviselve: Közlebb S z e g e d e t i b e vonják az E. m. k. e. tevékenységi hálózatába és főokmányt szerveznek a nagy magyar városban. A szegedi társadalom vezérfőirai és a kultur egylet első tisztviselői abban egyeztek meg, hogy ez irányban az őz végén vagy a télen nagyobb arányú propagandát indítanak Szegeden. Az Emke szegedi főokmány érdekében maga a hatalmas kulturgylet elnöke, Bethlen Gábor gróf Háromszék megye volt főispánja fog közléük jönni s maga kíván érintkezésbe lépni az illetékes szegedi körökkel, a nemes ügy sikeréért. Gróf Bethlen december hóban fog Szegedre menni.

Uj városrészek. Esztendeje már, hogy a városi hatóság lemondott a hiábavaló küzdelemről, melyet a Csapó és Homokkörtékben állandóan kiunlakók ellen folytatott és beleegyezett az említett kertekben való állandó letelepülésbe, elkészítetvén egyúttal a kert szabályozási tervét, és megalkotván az utca rendezés és kinakhatás szabályrendeletét, amivel két új városrész alakulását segítette elő. — De a terv és szabályrendelet foganatosítása még sem volt megkezdhető. — A közgyűlési határozat után nyolc főben lakó szőlőbirtokosok megfellebbezték, utóbbiak a szabályrendelet azt a részt, mely a kizárólagos és utcautazások költségeinek fedezését a kert birtokosokra kivétel nélkül kiterjeszti. — A tervek ugyan felsőbb helyen is már jóváhagyattak; bár mi e városrészek jövője érdekében szeretők volna ha azokat is megfellebbezik azon célból, hogy mindegyik leendő városrész közepén körtérnek való helyről is gondoskodás történjék, addig, míg a telkek olosában megszerezhetők lesznek. A szabályrendelet azonban fennrekedt, csak most tudtuk meg, hogy hol. Bészler Lajos tanácsnok a miniszteriumokban járván, tudakozódott a szabályrendelet sorsa iránt. A belügyminiszteriumban az igazságügyi miniszteriumhoz utasították, ahová magánjogi tekintetből áttették az elbírálás végett. Az

igazságügyi miniszteriumban aztán megnyugtaták a tanácsnok urat, hogy soronkivül nem sokára elintézik.

Személyi hír. Tóth Lőrincz curiai tanács elnök városunkba érkezett, hogy átnak Aurélnak ma történt esküvőjén részt vegyen.

A pallagi földmives iskolában üresen levő városi két alapítványi helyre mindössze három ifjú jelentkezett, a kiknek fölvetete iránt közlebb határoz a tanács. — Bizony nem valami öröndetes jelenség, hogy egy túnyomán mezőgazdálkodással foglalkozó nagy városból ilyen kevéssé törik magukat a földmivelési szakismeretek után a fiatal emberek s nem igyekeznek megragadni az ingyenes kiképzetés alkalmát. — Olyan állandó jelenség ez, amely felett méltó komolyan gondolkozni az illetékes irányadó köröknek. — Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a földmives iskola növendékei élelmézését az igazgatóság Beke Bélára bízta.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonok jó barátok s ismerősök, kik feledhetetlen halottunk H u t f l e s z István végítzettség tételén résztvettek s a részvét által mely fájdalomkat enyhítették, fogadják őszinte köszönetünket. A g y á s z o l ó c s a l á d.

Hálaadó istentisztelet volt ma délelőtt a szent annautozai izraelita imaházban Ö Felsője a király szerencsés megszabadulása alkalmából.

Dr. Bruckner Ernő a jeles műtő orvos december közepéig tartó budapesti tanulmány ideje alatt, minden héten szombaton és vasárnap orvosi rendeléseket ad idehaza.

Kicsorólt kalap. A főispán ur által szept. 30-án a Bikában adott díszelőt alkalommal valaki kicsorólt egy új fekete kalapot. Minthogy az illető kiléte már ismeretes, felkérjük, hogy a kalapot küldje át a megyei aljegyző irórába.

Két oláhtól alvás közben elloptak 900 frtot. A vizsgálat kiderítette, hogy a lopást a többi oláh követte el, kik a károsokkal együttaludtak. A rendőrség körözeti a tolvaj oláhokat.

Hamis pénz czirkulár jelenleg Debreczenben és pedig egy frtos tallér és 20 krajczáros. A rendőrség eleinte azt hitte, hogy Nagyváradról kerültek hozzánk a hamisítványok, de aztán rájött, hogy mindkettő debreczeni termék. Most már nyomom van a rendőrség.

Az aradi vértanúkért október 6-án gyászmisét mond a róm. kath. egyház. A gyászmisén, melyet főt. M. a. u. c. Erő szolgálat, a debreczeni honvéd egylet is jelelesz.

Kinevezések. A debreczeni pénzügyigazgatóság Szá d e c z k y László debreczeni lakost ideiglenes minőségben állami végrehajtóvá és K o v á c s Imre kiszolgált altisztet, a debreczeni királyi adóhivatalhoz II. oszt. hivatalozóvá nevezte ki.

A helyi vasuton október 5-én új menetrend lép életbe és pedig a következő: Az első vonat indul az államvasutak állomásházától reggel 6 óra 30 perczkor, az utolsó vonat este 7 óra 30 perczkor. — de csak a Bika-szállodáig közlekedik. A nagyerdőről indul az első vonat reggel 6 óra 56 perczkor és a legutolsó reggel indul a Bikától 7 óra 41 perczkor s az állomásra 7 óra 51 perczkor. Ez nagy baj, — mert a s-inházi közönség a vonatokat nem használhatja.

Sétahangverseny. Holnap d. u. a „Margit” fűrdőben sétahangverseny tartatik a következő műsorral: 1. Rákóczy induló. 2. Császár walzer Straussól. 3. Reverie gondonka sóló (uj). 4. Nyitány Hunyady László operából Ercköltől. 5. Egyveleg Carmen operából Bizetől. 6. Jelenetek, kar, Balladák a repülő holland operából Wagneről. 7. Vineta polka mazur Czapektől (uj). 8. Jönnek a huszárak, Eilenbergől. 9. Egyveleg a „Névbántsvirágból” Herre, Czapektől. 10. Induló.

Temetés. Özv. D a l m y K á r o l y n é urnó temetése csütörtökön délután ment végbe. Városunk polgári intelligenciájából alig hiányzott valaki. A gyászimát nt. Dics öffy József ev. ref. lelkész tartotta s a szép fenkölt szellemű ima a jelenlevőket mélyen meghatotta. A dalgylet gyászzenéje mellett tetteket a boldogultnak hideg tetemei a zegléd-utczai család sírba'tba. A magdolozott koporsójára koszorút küldtek: Paksy Imre és neje, „Felejtethetlen barátságunk”. Irén, Tibor, Elemér, Barna „A jó nagymamának.” Kesergő gyermekei „A legjobb anyának.” Özv. O z s v á t h I m r é n é. M á r t o n c s a l á d.

„Tisztelete jelöl.” Komlóssy család. „Barátság jelöl.” Sesztia család. „Régi barátság jelöl.” Özv. Leeb Pálné „Szeretete jelöl.” Szepessy Antal és családja „Tisztelete jelöl.” A debreczeni jótételem közegylet. „Kittűnő tisztelhetbi választmányi tagjának” Riekl Antal és családja. Szeretete jelöl. Özv. Pusztay Lajosné és családja „Szeretete jelöl.” Kaffka Róza „Tisztelete jelöl.” Budaházy Istvánné „Szeretete jelöl.” „Szeretett nejeüknek” Mariska és Margit Huzly Luise „Tisztelete jelöl.” Huzly Sándor „Szeretete jelöl.” Szügyeny János és neje „Tisztelet jelöl.” A nemes és fennkölt lelki nő porai nyugodjanak békében.

Megszűnt sajtópor. Említettük annak idején, hogy V a d o n Sándor ügyvéd G á s p á r Imre ellen, ki akkor még a „Debreczeni Hírlap” szerkesztője volt, a nevezett lapban ellene megjelent két közleményben foglalt becsületsértés és rágalmas miatt sajtópor indított. Mint a Debreczeni Hírlap tegnapi számából olvassuk, Gáspár Imre a két incriminált közleményt visszavonta s Vadon Sándornak megfellelő

elgúttelt aztán az bíróságnál remezte.

völgyben del még ősz szép, szik a ki Koros da segitsége a gigerli eltelten nek párti kiváltásá mindenél eredmény közön, k lánzik a kezdődtele csüdesese levegő überziche

előtt — gényi Je héttel meg ségserte érzület Debrecze érte-ül is vádat vallás ol át a kir

folytatás hogy „b óta tuja fejrőszáz is. Anyg ujonczai rom esz kenyeret „tauglic összelel bucst s már a k a másik zsolódik Mi kégy le kaszárny bájától.

— keser szeretni

megélni Az s keserv ekként: a három szeretöt

A hangtós druk nál viga már ez jobban d waffenro

jövő év dos fene nek, me óta biá monumé is őszin kintve a szülés sétel

eme tnc csak a minden juk a s széles a venni a — és t után há hogy a seletik ünnepe kát ezé láttoaga kszüle értesite

tisztika család ezredes arcképe leplezni részese része va lanul ál garság üdvözöl

pénteken közönség. Karoly rek za

utczai borai é tati. X olvasói

megnyug-
soron kívül
kuriai
hogy há-
őjén részt
üresen levő
össze három
vétele iránt
Bizony nem
egy tulnyo-
köző nagy-
akat a föld-
tal emberek
szingenes
állandó ja-
nolyan gon-
öröknek. —
hogy a föld-
ét az igaz-
zon rokonok
fedhetetlen
égtisztesség
által mely
ják össze-
sa lád.
t ma dében
naházban Ő
szabadulása
s műtő orvos
t tanultam
ton és vasár-
ta.
án ur által
zébéd alkale-
kete kalapot.
meretes, fel-
t a megyei
elloptak 900
a lopást a
sokkal együtt-
olvaj oláhokat.
enleg Debre-
20 krajczáros.
gy Nagyvárad-
nyok, de aztán
termék. Most
október 6-án
a. egyház. A
e z Ernő szol-
ylet is jelea
zeni pénügy-
szló debreceni
ami végre haj-
ált altiszttet, a
II. oszt. hiva-
5-én új menet-
készték. Az első
nasházától reg-
vont este 7
Bika-szállókat
az első vonat
legutolsó vonat
s az állomásra
baj, — mert a
n használatja.
nap d. u. a
reney tartatik
kőcsey induló.
Reverie gorny-
nyady László
Carmen ope-
r, Balladák a
ertől. 7. Vineta
S. Jónnek a
veleg a „Nem-
10. Induló.
y Károly
y Klára le-
ent
gentiájából alig
nt. Dicsőffy
toltta s a szép
evöket melyen
zeneke mellett
tetemei a czeg-
A megboldogult
Pakay Imre
néjének. Irén,
nagymamának
nyánjának. (Ov.
ton család
ssy család
na család
Leb Pálné
y Antal és
A debrecze-
i. Kitűnő tisz-
nak. „Riekl
te jelül. Ozv.
családja „Szer-
za „Tiszteleto
ánné „Szer-
nek” Mariska és
Tiszteleto jelül.”
te jelül.” Sző-
Tiszteleto jelül.”
ő porai nyugod-
Említettük annak
ügyvéd Gá s-
ég a „Debreczeni
yben foglalt be-
tt sajtópórt indi-
tegnapi számából
incriminált közle-
ndornak megfelelő

elégítelt szolgáltatott, — minek következtében
aztán az utóbbi a tegnapi nap folyamán a sajtó-
bírósnál a további eljárás beszüntetését ké-
relmezte.
— Szezon hangulat. „Még nyílnak a
völgyben a kerti virágok” s bizonyára zöl-
del még „A hársia az ablak előtt”, mert az
ősz szép, szelíd, s verőfényével kárpótolni lát-
szik a kietlenül lefolyt nyár zordságáért,
Koros dandyk — egy kis Jüger-ing titkos
segítségével — még feszíthetnek kabátjukban,
a gigerli és a szegény diák pedig hálával
elteltlen gondol a napsugaras őszre, a mely-
nek pártfogása lehetővé teszi az ősi felöltő
kiváltásának — elnapolását. Folyik a szüret
mindenfelé, habár nem valami kecsesgető
eredményrel. Gyenge lesz a termés A piaci
korzón, különösen a napos déli órák alatt bul-
láznak a közönség s élvezi a verőfényt. Meg-
széklődtek a kedves ősi séták: Csak este
csöndesedik el a város, mert meghűdögül a
levegő, s az atmoszféra felületi a bélelt
überezhert.
— A temetőbeli botrány a törvényszék
előtt — Csak a minap írtuk meg, hogy Gör-
gényi Jenő r. kath. káplánt, a ki ez előtt két
hétvel egy temetés alkalmával olyan mélyen
megsértette a debreczeni ref. hívek vallásos
érzületét, a váradai püspök sietve áthelyezte
Debreczenből Endrődre; most pedig arról
érte-ülünk, hogy a debreczeni kir. ügyészség
is vádat emelt ellene a btk. 191. §-ba ütköző
vallás elleni vétségért. A vádirat tegnap ment
át a kir. törvényszékhez.
— Októbernek eisején... Mi lehet más
folytatása ennek a keserű nótának, mint az,
hogy „be kell rukkolni”, ... a hogy napok
óta tudja ezt nagy nekibusással egy osomó
felrészelt kalapu legény Debreczen utcáin
is. Angyalbörbe bujtak a 39-ik gyalogezred
ujoncái, hogy megtanulják a reglamát s há-
rom esztendeig egyik a „császár” sőtalan
kenyerét. A megye csak úgy öntötte be a
„taughlich”-okat, kik hármassával, négyesével
összeültekzevonultak be s vettek keserű
buscut szüleiktől, testvéreiktől, kedvesektől,
már a kinek van t. i. Egyik érzékeny jelenet
a másikat éri s bizony még a köny is kimor-
zolódik a szemekből.
— Mike-Pétersől vágódott be egy szomorú
kégü legény és nekitámaszkodott a kovács
kaszánya ajtajának. Ott bucsuzgatott a ba-
bájától.
— Mi is lesz teveled három esztendeig!
— kesergett a rósás képi lány. Éa mindig
szeretni foglak...
— En is, — pityergett a legény.
— Ne felejtis el...
— Nem, galambom...
— Szegény legényem, hogy fogsz te
megélni én nélkülem!
— Az ujjong magához szorította a leányt
s keserves bűnbűlések közt vigasztalta meg
ekként:
— Ne sirj lelkem. Majd csak ad arra
a három esztendőre az Isten egy — másik
szeretőt...
... Buvonultak a fess önkénytesek is.
A hangulat nem valami „szilárd” s meglehe-
tős drukkál néznek a szolgálati idő elé. An-
nál vigabbak a kiszabaduló önkénytesek, kik
már ozivilben mutogatják magukat. Állítólag
jobban érzik magukat így, mint a csillgó
waffenrokban — még egy évig...
— A kereskedő ifjak önképrő egyesülete
jövő év elején tartandja meg négyévszázá-
dos fenállásának jubileumát. Eme egyesület-
nek, mely hazafias szelleme által fenállta
óta bírja városunk rokonszenvét — jelen
monumentális és magasztos mozgalomhoz mi
is öszinte üdvözlésünkkel járulunk és elte-
kintve az ifjuságnak a jubileum sikere iránt
széles körben teljesített mozgalmas működé-
sétől, meg vagyunk arról győződve, hogy
eme ünneplés alkonnal ünneplni fog nem
csak a jubileum egyesület, de városunk
minden testülete és közege is. — Mint hal-
juk a szervezkedő bizottság a jubileumot oly
széles alakra fekteti, hogy abban részt fognak
venni az ország összes kereskedő egyletei is,
— és tekintve, hogy eme egyesület a főváros
után hazánk első testülete, biztosra vehető,
hogy az ország összes rokonegyetei képví-
seletük által eme magasztos és lélekemelő
ünnepléshoz hozzá járulandak, és városunk
ezen alkalommal tömegesen meg fogják
látogatni. A jubileum további részletes elő-
készületeiről az olvasó közönséget rövidesen
értesíteni fogjuk.
— Arczkép leleplezés. Házi ezredünk
tisztikara holnap egy tisztán házas, mondhatni
családi ünneplést rendez. K r a u s z Zsigmond
ezredes urnak Moretti jeles festő által festett
arczképet a tisztá értemben akkor fogják le-
leplezni. — A polgárság által is köztiszteletben
részesített derék ezredes, kinek olyan nagy
része van abban, hogy nálunk csaknem párat-
lanul álló jó viszony áll fenn katonaság és polgá-
rorság között, — ez alkalomból mi is melegen
üdvözlőjük.
— Vilmos Lajos díszes sörészarnokát
pénteken és szombaton nyitotta meg nagy
közönség jelenlétében. Az első estén Rác
Károly, a második estén a Magyar testvé-
rek zenekara játszott.
— Hurka estély. Ma este Péter Pál csapó
utcai Kainráthféle vendéglőjében, mely jó
borai és ételeiről ismeretes hurkaestély tar-
tatik.
X Lapunk mai számához mellékelve veszik
olvasóink Szabó Zsigmond előnyösen ismert

fűszer nagykereskedő ősi árjegyzékét. Ajánl-
juk olvasóink figyelmébe.
— Biharmegyei hírek — Tisz a Kál-
mánné Nagyváradon. Tisz a Kál-
mánné, szül. Degenfeld Ilona grófné, szerdán
Nagyvárad vendége volt. A volt miniszter
elnök neje ez alkalommal régi barátainál
látogatásokat tett. Így meglátogatta Ritók
Zsigmond táblai tanácselnök nejét, majd
Czitra Gerő megyei főpénztárnoknét. — A
női kereskedelmi tanfolyam,
a miniszter intézkedése értelmében, e hónap-
ban nyílik meg Nagyváradon. A tanfolyamra
mintegy 42—43-an jelentkeztek s e szám leg-
világosabban mutatja az intézkedés életreva-
lóságát. — A sinielőadások Nagy-
váradon véget értek a „Fene leány-
nyok”-kal. Aradi terbe vette, hogy Aradról
a kiválóbb tagok átáruuljanak Nagyváradra,
hogy a téli évadot eleven műsorú hangver-
senyekkel tegyék minél élénkebbé. — A po-
ta és távirat igazgató ságnak
Váradról Debreczenbe való áthelyezését a
„Szabadság”, melyből vettük azt a hirt, most
megőfolja. A „Nagyvárad” című lap
szerkesztését Iványi Ödön aradi hírlapíró
jeles tolu novellista vette át.
Irodalom és művészet
A Kisfaludy társaság szervezetében mint
biztos forrásból érte-ülünk, semmi változtatás
nincs terve véve — és legkevésbé az, hogy
tagjai számát százra szándékozzék felemelni
Haem igen felakarja emelni a tagok szá-
mát a Petőfi társaság, hogy így az ifjabb
rői nemzedék tehetségesebb tagjai beválaszt-
hatók legyenek a társaság kebelébe, melybe
eddig a tagok korlátolt száma miatt be nem
juthattak.
*
Jó egészség napirta, a magyar nép szá-
mára első évfolyam. 1892. Szerkesztette dr.
Farágó Gyula. Az országos közegészségi egy-
let tulajdona. Életrevaló, okos eszmének gyű-
mölése készíti előtűnt a jelzett napirta alak-
jában. Valóban nem választatható az országos
közegészségi egylet ügyesebb fegyvert esz-
mének terjesztésére, mint e kitűnően szer-
kesztett napirta. A jelesebb tudósok és írók
elbeszélésben, versben, komolyan és humor-
osan hirdetik a népek az egészség aranyszab-
ályait napirta alakjában Nemcsak hazánkban,
de külföldön is új eszme. Fel van ölelve a
napirtában az egészségügy minden ága: a
gyermeknevelés, házépítés, a tisztaság, de
mindegyik szórakoztató, soha sem száraz
formában. A számos jeles dolgozat közül ki-
emeljük Rákosi Viktor pompás rajzát „Nagy-
fejű Boldizsár története” czimvel, melyet
mutatóul lapunk mai számában közlünk is.
Melegen ajánljuk e napirta terjesztését kü-
nösen lelkészeknek, jegyzőknek és tanítóknak.
Hazafias cselekedet ez, mert jó magyarsággal
és mulattatón tanítja a népet életének és
egészségének megővására. A napirta ára 30 kr.
Budapesti látogatók lapja. — Legújabb
számában egyik életrajváól fejlődő városunkat
Gy ő r t ismertetli helyi írők czikkeivel és
számos szép kivételű tollrajzzal. — Ezen-
kívül megkezdli „A főváros mtemlékei és
szobrai album”-nak reprodukálását, me-
lyet a főváros tanácsa az irattár számára
készített örök-mlékezetűl. Valami ilyesféle
rajz gyűjteményt Debreczen város tanácsa is
készíthetne a jelenlegi Debreczeáról a
jövő Debreczen számára. — A bpesti Lapja
ezenkívül megindítja a főváros köz és magán
épületeinek ismertetését. A három nyelven
megjelent lapot Budapest főváros támogatá-
sában részesíti. — Nem sokára rá kerül
sor Debreczen város ismertetésére.
A Protestáns árvaházi képes naptar az
1892-dik szöbő évre Kenessey Béla theol.
akad. tanár és prövegyeleti választmányi
tag szerkesztésében a legközelebbi napokban
hagyta el a sajtót. A Naptárnak a szokásos
napirta részén kívül csaknem egészen vallás
erkölcsi tartalma van s ezélla a magyar
népben legelső sorban vallásos erkölcsi érzé-
ketek táplálói, másfelől az egyháziasságot
emelni. E czélnak megfelelőleg a naptári rész
után „Tudakozzátok az irásokat!” czimvel
az év minden napjára kiválogatott alkalmi
bibliai versek vannak öszgyűjtve, s hozzájuk
rövid, nobány mondatból álló elmélkedések;
azután vallásos költemények Szabolcsa Mi-
hálytól és többektől, elbeszélések: K. Tóth
Kálmántól, S á r k á n y t ő l, K ö r e n d y t ő l
Csiky Lajos pedig a debreczeni egyház jóté-
konysági intézeteit írja le; illusztráció a deb-
reczeni ispotály templom szolgá. A naptárt a
Hornvánszky czég adja ki. Ara 30 kr.
— Munkácsy Mihály esztőtörték este Bu-
dapestre érkezett és rokouaúl, K o s s Ödönnel
szállt meg. A művész tanulmányokat akar
tenni az új országában készülő nagy festmé-
nyekhez, melynek tervszlatát már e készítette
Párisban. De az egyes alakokhoz igazi magyar
tipusokra van szüksége. Ilyeneket fog ő keresni
az alföldön, hová egy két nap mulva leutazik.
Vegyes hírek.
* Boulanger öngyilkossága. A brav ge-
nerál szerdán délelőtt az iszelessi temetőben
kedvese; Bonnemaine asszony sirján föbe-
lőtte magát. Ez a hír, váratlanul jött, éppen
nem mondható meglepőnek. Boulanger az

utóbbi hónapok eseményei: híveinek elpártol-
lása s kedvesének, Bonnemaine asszonynak
halála mélyen lesújtották s eltekinve anyagi
zavarától, melyekkel küzdenie kellett, azok
elégé indokolták lélektanilag az egykor nagy
szerepet játszott tábornok öngyilkosságát.
Ugy éit, mint a játékos, ki a vakzerencsés-
ben bizik s úgy is halt meg, mint a játéko-
sok nagy része. Azzal az egy különbséggel
hogy hozzá a francziák hős tábornokához nem
nagyonsmélto vég volt, mint valami szerelmes
gymnazistának kedvese sirján föbe löni ma-
gát. Öngyilkossága hira, mint a párisi lap-
pok írják kevés port vert fel a lakosság kö-
rében, s ez a lapok nyilatkozataiban is ki-
fejezésre jut. Eltekinve ugyanis a néhány
boulangerista laptól, a többiek mind megegyez-
nek abban, hogy Boulanger halála egyáltalán
nem bir politikai jelentőséggel, kivéve, a
mennyiben talán siettetni fogja a boulangarista
párt szétbomlási proecessusát. Számos hírlap
a részvételnél egyetlen szava nélkül emlékezik
meg az öngyilkosságról, sőt némelyek leple-
zetlen gunynyal írják róla. Írják továbbá,
hogy a mehelai éresek vonakodik Boulanger
tábornok holttestének az egyházi szertartást
megadni.
* Szerencsétlenül járt kényvező. Khuen-
Héderváry Károly gr. bán ez idő szerint Po-
zsega-megyét utazza be. Midőn Sziszekből
elutazott, egy szegényesen öltözött ember
kényvnt akart bedobni a kocsiába. Azonban
a tovarobogó kocsi között olyan ügyetlenül
mozgott, hogy Kovacevics főispán kocsija
alá került. A szegény ember koponyája egé-
szen szétzúzódtott, halva szedték ki a koci
keréki alól.
Kochmeister — a hazafi. Kochmeister
báró hazafiságát avval akarja bebizonyítani,
hogy 200 frtal belépett a vigszínház egye-
sületbe. Levelet intézett az egyesület elnöké-
hez, melyben tudósítja, hogy jóbarátait az
egyesületbe való tömeges belépésre buzdítja.
A hirt sehol sem fogadták avval az örömmel,
amelyre Kochmeister számított. Mindenütt a
báró kétszínisküddéséről beszélnek.
* Telefon Szeged és Budapest között.
Szeged és Budapest között a telefonösszeköté-
tés már a ránk jövő 1892 ik évben létesít-
tetni fog. Már az a huzal is föl van állítva,
amelyen a távbeszélés fog történni. Ilyformán
Szegedről január elsejétől kezdve beszélgetni
lehet Budapesttel, sőt Béccsel is. Vajjon
mikor érjük meg, hogy Debreczen és Buda-
pest között is telefon összeköttetést létesí-
tenek.
Közgazdaság.
A peronospera és a rézgálicz. A legutó-
bbi napokban oly hírek merültek fel, hogy a
peronospera elien rézgálicczal permetezett
szőlőtőkék fűrtje, mustja és bora az egészség-
re ártalmas. Ezzel szemben illetékes helyről
szerzett adatok alapján a következőket közöl-
hetjük, hogy egész Franciaországban nincs
valamire való szőlőbirtokos, a ki szőlőjét az
előirt módon rézgálicczal ne kezelné. És ez
annál is inkább szükséges, mert a rézgálicz-
czal nem kezel szőlőkben, a mióta ott a pe-
ronospera megfészkelte magát, csakis ezen a
módon folytathatják a szőlő bortermetést.
A rézgálicczal nem kezel szőlők vagy semmi,
vagy csak féltérmeted adnak és még ezen ter-
més is jobbra érletlen, fejletlen fűrtökből áll
melyek csekély értékű, nehezen kezelhető nyu-
lósodásnak kitétt borokat szolgáltatnak. Ő-
v é t a folytatják Franciaországban és egye-
bűt a szőlőknek rézgálicczal való permete-
zését, mely idő alatt a legelső orvosi és ké-
miai szaktekintélyek Franciaországban, Aus-
triában, Olaszországban, Németországban, Ame-
rikában konsztalták, hogy a rézgálicz olyan
arányban, mint a minőben a szőlő permete-
zésére használják, ártalmatlan. — És ha az
áítványos tapasztalás szerint az említett or-
szágokban nyert, még a rendesen permetezett
szőlőfűrtöt is aggodalom nélkül lehet megem-
ni és tényleg eszik is már szerte Magyaror-
szágban is, akkor a must és bor ártalmasságá-
gáról már egyáltalán szó sem lehet, mert a
kémiai elemzés bebizonyította, hogy a must-
ban már csak vagy egytizedrésze, a borban
pedig csak körülbelül egyszázadrésze marad
annak a rézgálicz mennyiségnek, mely a szőlő-
lőfűrtre permetez. Ezek szerint világos, hogy a
permetezett szőlők fűrtjeinek és borának éu-
vezete az egészségre nézve károsnak nem
mondható, sőt újból csak saját érdekükbe
figyelmeztetjük szőlőbirtokosainkat, hogy szőlő-
lőiket az előirt és a franciaországi tapasztal-
talatok alapján megállapított módon permete-
zék rézgálicczal és hogy határozottan uta-
sítsák vissza azok ámitőbeszélőit, kik az ilyen
szőlőtők természet bármilyen okokból kifogá-
solják, vagy pedig azok árát lenyomni igye-
keznek.
A debreczeni juhvasárra rengeteg meny-
ségben hajtottak fel juhot. Nemcsak az új
vásártért lepték el a nyájak, hanem a régi
vásártér is tőmve volt. Közel két száz ezer
darabra becsülik a felhajtat. Régóta nem
került ennyi eladásra. Ezt abból magyaráz-
zák, hogy a nyári vásárok igen sok ezer
juhot öszveszároltak a gazdag tarló legelők-
ra, most pedig az azokon megjavult nyájakon
tulakartak adni. — De a felhajtott meny-
ségnek körülbelül csak egy harmada talált
vevőre, páronként 7—12 frtért. Ma kezdődik
a sertés vásár. A felhajtás nagy, de vevő ke-

vés van. A zsidó ünnepek erősen éreztetik
hatásukat a vásáron.
A debreczeni lóvásár megtartása bizto-
sítva van miután a megtartott lóvásárlatokon
semmi olyan körülmény nem merült fel, ami
a vásár beállítását vonná maga után.
Legújabb.
A berlini sajtó a reichenbergi merény-
lettel ugyancsak bőven foglalkozik, s azon meg-
győződésnek ad kifejezést, hogy a merényletnek
semmi politikai háttere nincs, hanem csak egy
gaz g y e r k ö z c s i n y az egész. — A
klerikális „Germania” azt mondja, hogy az
uraikodó élete ellen elkövetett merénylettel
van dolgunk. — A félhivatalos „Reichsbote”
azt mondja, hogy „Szivből hálát adunk az
Istennek, amiért sértetlenül hagyta Ferencz
Józsefet.” (M. E.)
A merénylő elfogva. Mint a prágai „Po-
litik”-nek Reichenbergből jelentik, azt az em-
bert, a kire a vasuti merénylet elkövetésének
gyanuja esik, egy ismeretes szoczoalista szem-
lyében elfogták; az illetőt azzal gyanusítják,
hogy már régebben történt merénylet kísérle-
teknek is ő volt a szerzője.
Tüntetések Rómában. Tegnap a Pantheon-
ban lármás jelenetek játszódtak le mivel,
a mint mondják, néhány zarandok Viktor Emá-
nuel sirjánál megsértette a köteles kegyele-
tet. Rendőröket hívtak, kik letartóztattak
három zarandokot. Ezután több fiatal ember
liberális tüntetést rendezett, fűtyölve és
lármázva vonult végig a városban azon
szállodák elé, melyekbe a zarandokok
szálottak és a nemzeti zászló kitűzését
követelte. A szállodatu'ajdonosok követelést
azonnal teljesítették. A nemzeti zászlót lelkes
tüntetésekkel fogadják. A demonstráció az
egész városban nőttön nőtt.
A DEBRECZENI
telefon vállalat szept. havi kimutatás.
NÉVSORA
beszélő állomásainak.
75. Államvasutak üzletve-
zetősége. 101. Közgazdasági Bank.
69. Államvasutak állomás-
tűnöke. 66. „Kegyelet” temetkezési
intézet.
42. „Angol Királynő” szál-
lóda. 74. Légészgyár.
34. Dr. Balkányi Emil orvos. 51. Dr. Legányi Gyula
orvos. 1. László Albert könyvke-
reskedése. 53. Magy. francia bizt.
lakás. 15. Magyar királyi kávéház.
48. Menteleper parancsnok.
72. Nyilvános zalogház.
44. Margit fűrdő.
49. Ormódy Lajos, nyári l.
38. Osztrák-magyar bank.
16. Parragh Mór-gözmalma.
24. Parragh Mór üzlete.
10. Pavillon lakatnya [ka-
tonai kőszentély]. 3. Dr. Popper Alajos orvos.
31. Rendőr főkap. magánlak.
87. Rendőr főkapitányság.
95. Rendőr alkaptányság
I. ker. 27. Rendőr alkaptányság
II. ker. Ejléi örség.
45. Rendőr alkaptányság
III. ker. 56. Rendőrség indóháznál.
63. Rosenberg Ágost öze-
gye, szállító. 5. Dr. Rothschild Emil
gyógytára. 73. Riesz Lipót süttődeje.
99. Rothschild V. Emil
nyári lakása. 80. Riesz Lipót ezkrás-
zítélet és süttődeje. 41. Rendőr alkaptányság
IV. kerület. 21. Stern József és testv.
czég kőelgyára. 22. Színház.
7. Stern József éstestvére
czég üzlete. 57. Teller Ignác.
58. Termény- és áru köz-
raktár. 61. Turai Farkas.
96. Tűzoltóság. 64. Dr. Tihanyi Sámuel
orvos. 29. Tóth Gyula vaskeresk.
25. Városház [elnökség].
26. Városi főszámvéveség
97. Vásártér [baromvásár].
32. Varga Ferencz mű-
épitész. 98. Vecsey Imre lakása.
76. Weisz Mózes és Fia cég
92. Weisz Sándor divattüz.
lete. 28. Zádor Lajos üzlete.
47. Dr. Kola János ügyvéd. 4. Kovács Gábor ügyvéd.
Polyó hó 1-én a forgalomnak átadva volt 92 állomás.
E hó folyamán hozzájött 3
Lett 95 állomás.
Meggzint állomás 3
Forgalomnak tényleg átadva van 92 állomás
Debreczen, 1891. szept. 30.
Debreczeni telefon vállalat.
Főszerkesztő és kiadó laplajdonos:
Vértesi Arnold.
Felelős sz-rkesztő: Vértesi Gyula.

AZ 

Excellent

orsócézna vételénél
mely minden
jobb üzletben kapható
a t. cz. közönség kéri a valóságát jelző

oroszlán-védjegyre
figyelni

KATZ HERMANN
régii üzletében (főpiacz Csanak-ház)
az összes
férfi, fiu és gyermekruha
öltönyök
átköltözés miatt
bámulatos jutányos árban haphatók.

PATENT TÖLSNER
Tölsner Adolf
os. és kir.
tekeasztalgára
BÉCS, Rampersdorf-gasse 7. sz.
ajánlja legújabb szerkezetű
szabad. forgatható tekeasztalait
valamint új és használt tekeasztalok
és kávéházi eszközök nagy raktárát.

Ügynökök
azonnal felvételnek, minden
hol könnyen eladható gyári
árak megrendelésének átvé-
telére.
Ajánlatok F. Hamáček, Prág
1050/II. intézendők.

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár
részvénytársaság
BUDAPESTEN.

Gyár és irodák:
VI. külső Váci-ut. 1696/99. | Városi iroda és raktár:
VI. Podmaniczky-utca 14.

Ajánlja kitűnő és szilárd szerkezetű,
és számos első díj
jakkal kitüntetett
gőz- és járgánycséplő-készületeit
szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit és szabad
mélyítő-ekéit,
eredeti SCHLICK és VADITS-féle
egy vasu ekéit — talajmívelő eszkö-
zeit, boronáit és rögtörő hengereit,
valamint
SCHLICK-féle szab. „Haladás” sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták
(BAKER és VIDATS rendszer), takarmánykészítő
gépek, tengerei morzsolók és darálók, szab. Jókay-
féle „Hungária” darálógépek erőhajtásra, őrlőmal-
mok és olajmalombereendezések. Eredeti amerikai
kévektűző és marokrakó aratógépek és fűkaszázó
gépek, szállítható mezei vatutak stb.

Előnyös fizetési feltételek.
Legjutányosabb árak. Árjegyzékek kívánatra ingyen s bérn.
Debreczenben mintaraktár TRNKA FERENCZ urnál.

Uj temetkezési intézet.
Dankó Mihály
ujonnan berendezett temetkezési intézete
DEBRECZENBEN. Czegléd-utca, 2155 a gyógyszerházzal szemben.
A n. é. közönség elismerő bizalmánál fogva, b. tudomására hozom, miszerint
üzletemet fokozatosan oda fejlesztem, hogy a temetkezéshez megkívántató
erőz fa- és mindennemű
behuzott, egyszerű és diszes koporsók,
halotti kellékek, gyászokcsik, legszebb kivitelben,
a gyászoló felek igényeihez mért
tisztességes olesó árért,
szolgáltatnak ki.

Fő főrekvém leend mindig a szolid verseny betartása mellett a szigorú pon-
osság és figyelem.
Elvállalom mindennemű temetések rendezését, helyben
mint vidéken. — Hullaszállítás minden irányban.
Erez. mű- és élő virágkoszorúk előállítását szalag felírás-
sal — vagy a nélkül — a kor kívánalmához mért olesó árért.
Kérve a n. é. közönség partfogó támogatását, hogy a szomorodott felek igé-
nyeit továbbra is méltányosan elégíthessem ki.
Debreczen, 1891. april hó.

Kiváló tisztelettel
DANKÓ MIHÁLY.

ÉRTESITES.

Van szerencsém a t. építész urakat, valamint a n. é. közönséget értesíteni, hogy üzletemben
a legkitűnőbb gyártmányu
AGYAG és
majolika kályhákat
bevezettem és egy nagyobb szabásu felállított
mintakályha- valamint készletraktár
fölött rendelkezem

Tekintve, hogy gyárosom a legügyesebb és legmegbízhatóbb
kályhaszerelőjét bocsájtotta rendelkezésemre, azon kellemes helyzetben va-
gyok, hogy t. vevőim igényeinek tökéletesen megfelelek.
Midőn a t. építész urakat és a n. é. közönséget

AGYAGKÁLYHA RAKTÁROM
megtekintése czéljából tisztelettel meghívom, egyttal felhívom b. figyelmüket
legdusabban felszerelt
vaskályhara ktáramra
f. szén és koaksz fűtésre.

KÉPES ÁRLAPOK BÉRMENTVE.
Tisztelettel
TÓTH GYULA
előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA, DEBRECZEN, VÁROSHÁZ SARKÁN.

Uj hatatos gyógymód.
Előkeio orvosoktól bizonyítványok,
Ártalmatlan, gyógyszer nélkül.

Minden ideg-betegségnek
legmelegebben ajánlatik a már 21 uj
kiadást ért Weismann Róbert
által irt:
Idegbetegség 's gutautésekről,
annak meggátlása és gyógyítása.
Ingyen kapható: Dr. Rothschnek V.
Emil gyógyszerárában.

KRESOLIN, javított CREOLIN.
Jegy: Brockmann K. H.
Legjobb, legolcsóbb, feleresztve méregte-
len antisepticum, desodoricum és desinificáló
szer kosz, rüh, békava, csüdsömör,
száj és körömvész ellen. Megvizsgálták
és ajánlották a os. és k. katonai állatgyógy-
intézetek Bécs, Budapest és Lembergben.
25 kilo 16 frt, 10 kilo 7 frt, 5 kilo posta-
csomag 3 frt 50 kr. Próbauveg á 400 gramm
50 kr.

KWIZDA Kresolin BALZSAMA
(kenőcs)
jobban alkalmazható minden más szeméi se-
besüléshez, sümör, rákfene, rothadás, ki-
tűnő fentartási szer. A Cresolin kenőcs
olcsóságánál fogva az állatgyógyászati gya-
korlaton széleskörű alkalmazást talál.
1 doboz 1/2 kilo frt 1.10, 100 gramm 45 kr.
Valódi kapható a gyógyszerárakban
és gyógyszerkereskedésekben.
Debreczenben: Dr. Rothschnek Emil
gyógyszertárában, Riekl József Zelmos és
Geréby Fülöp uraknál.

Központi szétküldési
raktár:
Kwizda Ferencz Já-
nos, körgyógyszer-
tára Korneuburgban Bécs mellett,
osász. és kir. oszt. és kir. oláh udvari szállító Állat-
gyógyászereken.
(k)

Női divat terem.

Kunz József és Társa

özégnél
DEBRECZEN.

Van szerencsénk a n. é. hölgy közönség becses tudomására hozni, hogy a jelen

őszi és téli

legujabb divatkelmék

dusválasztékban raktárra érkeztek, melyekből kívánatra saját ujonnan berendezett divattermünkben

női öltözékeket

minden igényeknek megfelelően szakképzett erők által izlésteljesen és jutányosan állítottunk elő.

Vászon kész fehérnemű és szőnyeg

nagy raktárunk

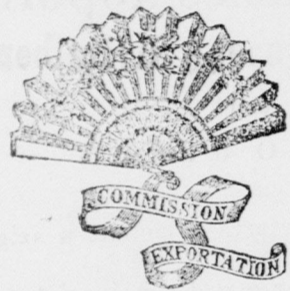
Menyasszonyi kelengyék

kiállításához teljes választékot nyújt.

Leggazdagabb választék

divatos

legyezőkben



Werthelmer József,

legyező gyárában

Wien I. Opernring No. 7.

Képes árlapok ingyen.

Bámulatos olcsó árak mellett.

Választékai mint a kívánatra.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy
kész férfi ruha üzletemet
az őszi és téli idényre a legujabb bel és külföldi
szövetekkel gyarapítottam,

és így most már mindennemű megrendeléseket jutányos árban elfogadok, a legujabb divat szerinti elkészítésére.

Raktáramon lévő nagy választéku kész férfi, fiu és gyermekruhák igen olcsó árban kaphatók.

A n. é. közönség becses pártfogását kéri
tisztelettel

FRANKEL FERENCZ

Debreczen, főpiacz és hatvan-uteza sarkán
őzv. Tóth Gyuláné uraő házában 1579. sz.

Dusan berendezett

raktár áll

a n. é. közönség rendelkezésére.

VÁSZNÁK,

ujdonság **ASZTALNEMŰEK** és

KÁVÉSTEBITÉK,

FEHÉRNEMŰEK,

jó mosató színes és fehér téliruha

FLANELLEK,

valódi **Jäger-árak** és

díszes kelengyékiből.

Kardos László

üzletében **CZEGLÉD-UTEZA.**

Bor-kivonat.

Kitünő egészséges bor azonnali elkészítésére, mely a valódi természetes bortól nem különböztethető meg, ajánlom ezen előemert különlegességet.

2 kiló ára (elég 100 liter bornak) 5 frt 50 kr. Vény ingyen hozzácsomagoltatik. Legjobb sikerért és egészséges készítményért kezeskedem.

Spiritus-megtakarítást

elérhetni felülmulhatlan pálinka erősítő-essenciával; ez a italnak kellemes, izlésees zamatot kölcsönöz és csak nálam kapható.

1 kiló 3 frt 50 kr. (600—1000 literre,) használati utasítással együtt.

Ezeket kivül ajánlok mindenféle essenciát, rum, cognac, finom liqueurök stb.-hez felülmulhatlan jószágban. Vények ingyen hozzácsomagoltatnak. Árlapok bérmentve.

Karl Philipp Pollak

Essenzen Specialitäten-Fabrik in Prag.

Szerény képviselők kerestetnek.

Legjobb minőségű

Illatszerek és Szappanok,

fog, köröm, ruha és hajkék,

acél ollók és zsebkések,

pénz és szivartárczák,

férfi kalapok, nyakkendők és keztük,

lovagló és vadászati czikkek,

gyermekjátékok

ALKALMI AJÁNDÉK TÁRGYAK,

legjutányosabb árban kaphatók

Szent-Királyi Tivadar,

műiparuk raktárában.

Legjobb minőségű

FRIEDMANN L-NEI

5 évi jótállással.

Nagyvárad-uteza 2086.

Hittérvez ház.

DEBRECZEN.

Egy fog 2 frt

FRIEDMANN L-NEI

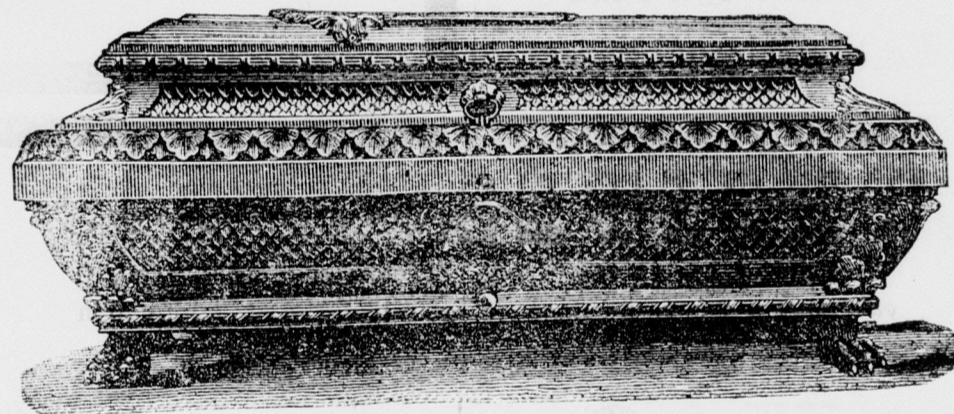
Legjobb minőségű

FOGAR

Mesécsés

Sürgöny cím:

Gebauer Debreczen.



Telefon.

Van szerencsém egy a helybeli, mint a vidéki nagyrédmű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy amidőn „Első hazai érczkoporsógyáramat” ismét tetemesen megnagyobbítottam, egyidejűleg

Debreczenben,

a nagy takarékpénztár régi helyiségében

a városházának Czegléd-uteza felől eső részén, egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő nagyobb szabású és első rendű

disz temetkezési intézetet rendeztem be,

azt már meg is nyitottam, és elvállalok egy helyben mint vidéken, temetések teljes rendezését, a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig.

A berendezésekhez és különösen temetések rendezéséhez szükséges felszerelvények, úgy mint: különféle üveges és nyitott díszes halottas kocsik, disz egyenruhák és ravaiaknál; valamint számtalan egyéb czikkeknél, sem fáradságot sem költséget nem kíméltem, hogy azokat a legpompásabb kivitelben szerezhessem meg, és bocsáthassam a t. gyászoló feleknek rendelkezésére.

Különösen ajánlom a t. gyászoló feleknek szives figyelmébe, hogy saját gyártmányu ércz és fakoporsóimat. temetkezési intézetemben is gyári nagybaneladási árakban fogom elárúsítani, miáltal az egyes temetések költségei tetemesen mérsékelve lesznek, s azonkívül az egyéb hozzá tartozó kellékeket is a lehető legjutányosabb árakban fogom számíthatni, előnyös összeköttetéseiimmél fogva.

Díszes halottas kocsijaimat vidékre, kívánatra ki is kölcsönözöm, igen mérsékelt díjjak felszámítása mellett.

Tájékoztásul van szerencsém saját gyártmányu érczkoporsóim árait következőleg jegyezni:

1 Díszes gyermek érczkoporsó ezüstszin arany díszszel 6 forinttól feljebb.

2 Díszes 200 cm. nagy érczkoporsó bármely szinben, arany vagy ezüst díszszel 26 forinttól feljebb.

Készíték továbbá legdíszesebb Sarkaphágokat is, különböző árban.

Érczkoporsó gyáram, mely 25 év óta működik kizárólag e szakmában, — s gyártmányai nemcsak az országban, de külföldön is előnyösen ösmeretesekek, — elég biztosíték arra, hogy a legkényesebb kívánalmaknak, új vállalatommal is meg fogok minden irányban felelni, amit fegőbb czélomnak ki is tűztem, s így bizton remélem a nagyrédmű közönség, illetve a t. gyászoló feleknek becses bizalmát és pártfogását.

Debreczen, 1891. szeptember hó.

Kiváló tisztelettel

Gebauer Károly

az „Első hazai érczkoporsógyár” (m. kir. szabadalom)

és a fenti Temetkezési intézet tulajdonosa.

Sürgönyileg rendelt árak a legelső vonattal küldetnek, csupán az ár es nagyság megjelölése szükséges.

Előleges költségvételesek T. mekkezési intézetemben kívánatra legott nyújthatnak

Szerkesztős
Széchenyi-uteza
keresik

Hírca
előzetési pénzek
valamint a
minden közle

Bérmentelér lev
10

XVIII.

Er

Az utóbbi
egy része és
Hírca” rende
kedelemügyi
Megtáma
lönösen a zoi
pedig Európa
lált, s melj
ményeket m
támadják tov
államosításá
az intézkedé
vasutak állar
akciójának.

Hogy a
ságtalanok, a
nak az elért,
mények, mer
rően, de zsen
gy a közzgaz
vasutak pénzi
tekintetében b
rültek.

És sikert
retnek, a min
közlekedésügy
első sorban a
szeme előtt.

Másodszor
eredmények el
ezeket el is
szolgáljanak

Az 1887.
a magyar álla
tele még egy
maradt mögött
irányzatnak s
ugyanily össze
hijján negyedé
tényleges bevé
forinttal marad

Ez időtől
nagyobb a ma
mint a mennyi
Az 1889. évbe

A „Debrecz

Le

Sáros, luc
bembe tettem a
posta felé. Nem
az már sajátág
leveleimet. Egy
kám nem meret
öt krajezáron d
is becsülik meg
gatott papírom
iratot, ketté ha
oldalzebbe, va
olyan szekrény
tudom, hogy de
Neki az én any
asszony s azt l
nap vagy holna
szóval nem bí
összegomboltam
nyómet neki in
nt járda sok h
beane a víz s u
lementem az ut
Vastag rétegben
csent a ruháru
czomba csapott,
velem szembe, a
kellott hogy t
talán még nev
látva haszontala
tem a fal mellé,
lébe álltam, vár
voltunk Egy gy
flanell ujjasban,
melyben halom
mény. Egy hiv
rovására cigare